สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

A STUDY OF THE STATUS AND PROBLEMS OF SCHOOL CHILDREN COUNSELING UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

วิทยานิพนธ์

ของ

ประนอม แก้วสวัสดิ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2556

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

A STUDY OF THE STATUS AND PROBLEMS OF SCHOOL CHILDREN COUNSELING UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 18

วิทยานิพนธ์

ของ

ประนอม แก้วสวัสดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กันยายน 2556

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

A Study of Status and Problems of School Children Counseling
under the Secondary Educational Service Area Office 18

ประนอม แก้วสวัสดิ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิฏฐ์ กิจปรีชา)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร ฉิมเลี้ยง)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ดร.สุริสา บุญโชติหิรัญ)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร.พรสวัสดิ์ ศิรศาตนันท์)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ)
วันที่ ๙ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประนอม แก้วสวัสดิ์. (2556). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ถาวร ฉิมเลี้ยง Ph.D. (Animal Science) ประธานกรรมการ

ดร. สุริสา บุญโชติหิรัญ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 108 คน ครูที่ปรึกษา 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยใช้สถิติ (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย 3) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 6) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 7) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น

เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 8) ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Pranom Kaewsawad. (2013). **A Study of Status and Problems of School Children Counseling under the Secondary Educational Service Area Office 18.** Thesis. M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Associate Prosessor Dr.Thaworn Chimliang Ph.D. (Animal Science) Chairman

Dr.Surisa Boonchothirun Ph.D. (Educational Administration) Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare the administrators and teachers' opinions on status and problems of school children counseling under the Secondary Educational Service Area Office 18. The working status, working experience and school size were classified in this study. The samples were 108 administrators and 341 teachers. The instrument used for collecting the data was a 5-rating scale questionnaire with 50 items and the reliability level of 0.98. The descriptive statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean ($\overline{X}$), standard deviation (S.D.), t-test and one way analysis of variance. The LSD method was used for the pair comparison.

The results of the research were as follows: 1) the status of school children counseling according to administrators and teachers' opinions were at the high level, 2) the problems of school children counseling according to administrators and teachers' opinions were at the low level, 3) the administrators and teachers' opinions on status of school children counseling did not show statistically significant difference, 4) the administrators and teachers with the different working experience had their different opinions on status of school children counseling showing no statistical significance, 5) the administrators and teachers with the different school size had their different opinions on status of school children counseling showing no statistical significance, 6) the administrators and teachers' opinions on problems of school children counseling did not show statistically significant difference except the opinions on the aspects of individual student understanding and student screening which showed statistically significant difference at .05 level, 7) the administrators and teachers with the different working experience had their different opinions on problems of school children counseling showing no statistical significance except

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

the opinions on the aspects of promotion and development for school children, problem prevention, and problem solving which showed statistically significant difference at .05 level, and 8) the administrators and teachers with the different school size had their different opinions on problems of school children counseling showing the .01 level of statistical significance.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีโดยได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือให้คำแนะนำเป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิฏฐ์ กิจปรีชา รองศาสตราจารย์ ดร. ถาวร ฉิมเลี้ยง และดร. สุริสา บุญโชติหิรัญ ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการศึกษาค้นคว้า ติดตาม แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และเป็นกำลังใจให้ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ รวมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้มีคุณภาพ และขอขอบพระคุณผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนนิคมวิทยาที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดเวลา

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมนำคุณงามความดีให้แก่ ครูอาจารย์ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ประนอม แก้วสวัสดิ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	**บทนำ**	1
	ความเป็นมา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ประโยชน์ของการวิจัย	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
	สมมุติฐานในการวิจัย	9
2	**แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง**	10
	ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
	ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
	ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
	วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
	บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	13
	กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	16
	มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	36
	การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18	40
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
	งานวิจัยต่างประเทศ	42
	งานวิจัยในประเทศ	43
3	**วิธีดำเนินการวิจัย**	50
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	52

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	**(ต่อ)**	
	การวิเคราะห์ข้อมูล	53
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4	**การวิเคราะห์ข้อมูล**	55
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
5	**สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ**	91
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	91
	วิธีดำเนินการวิจัย	91
	สรุปผลการวิจัย	93
	อภิปรายผล	100
	ข้อเสนอแนะ	110
บรรณานุกรม		112
ภาคผนวก		117
ภาคผนวก ก	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	118
ภาคผนวก ข	แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	120
ภาคผนวก ค	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	130
ประวัติผู้วิจัย		134

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	กระบวนการดำเนินงาน วิธีการ และเครื่องมือตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	18
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.....	51
3	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลเบื้องต้น.....	56
4	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน.....	57
5	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกโดยรวมและรายข้อ.....	58
6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ.....	60
7	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ.....	62
8	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกโดยรวมและรายข้อ.....	64
9	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ.....	66

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน..... 68

11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกโดยรวมและรายข้อ..... 69

12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ..... 71

13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ..... 73

14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกโดยรวมและรายข้อ..... 75

15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ..... 77

16 ผลการเปรียบเทียบ สภาพดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามสถานภาพ..... 79

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

17 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน..... 80

18 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... 81

19 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามสถานภาพ..... 82

20 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน... 83

21 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน..... 84

22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาพรวม..... 85

23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... 86

24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน..... 87

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน..... 88

26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา..... 89

27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน..... 90

28 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18..... 131

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมา

สังคมโลกปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมและความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรมของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เพื่อให้ทัดเทียมกับสังคมอารยธรรมนานาประเทศที่เจริญก้าวหน้าและก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อให้คนไทยมีความพร้อม ที่จะเป็นพลเมืองอาเซียน การพัฒนาประเทศจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครูอาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงาน ที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดัน ให้สถานศึกษามีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 12) การจัดการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าประสงค์ คือ เก่ง ดี มีสุข สถานศึกษาจึงต้องจัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้เรียนโดยการบ่มเพาะ กล่อมเกลา ปลูกฝังและปลุกจิตสำนึกให้ผู้เรียนเกิดความคิดตระหนักในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม ชุมชน และสิ่งแวดล้อม มีทักษะชีวิตที่ดีเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 2)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สภาพสังคมไทยได้เกิดภาวะวิกฤตทางสังคม คือ ภัยจากสารเสพติด ภัยจากการละเมิดทางเพศ ความล้มเหลวทางการเรียน การงานอาชีพ ความรุนแรง จากการใช้กำลังกลั่นแกล้งและรังแก อุบัติภัยต่างๆ ซึ่งกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุด คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนของชาติโดยเฉพาะภัยจากสารเสพติด ภัยจากการละเมิดทางเพศ และความล้มเหลวทางการศึกษา จากสภาวะดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายวิเคราะห์ว่า เป็นผลจากการจัดการศึกษาที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายดังกล่าว คือ กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในสถานศึกษาทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาไม่สามารถจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้เรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ จึงทำให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่หาทางออกโดยการพึ่งสารเสพติด และใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 3)

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2551 : 34) กล่าวว่า สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน : จังหวัดชลบุรีและระยอง พบว่า เยาวชนส่วนหนึ่งต้องออกจากโรงเรียนขณะศึกษา โดยมีสาเหตุมาจากสภาพปัญหาในครอบครัว การประพฤติตนผิดระเบียบของโรงเรียน การทะเลาะวิวาทหรือมีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อนและครู รวมทั้งการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งในฐานะผู้เสพและผู้จำหน่าย เยาวชนร้อยละ 94.10 มีประสบการณ์ในการเสพยาบ้า รองลงมา ได้แก่ กัญชาร้อยละ 43.70 ไอซ์ร้อยละ 22.10 และสารระเหยร้อยละ 8.60 ทั้งนี้พบว่ากัญชาและไอซ์เป็นสารเสพติดที่มีสัดส่วนการเสพในกลุ่มเยาวชนหญิงสูงกว่าเยาวชนชายค่อนข้างมาก เยาวชนส่วนใหญ่เริ่มดื่มสุราก่อนการทดลองใช้สารเสพติดชนิดอื่น พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่เยาวชนมักปฏิบัติหลังการดื่มสุราและเสพยาเสพติด คือ การขับขี่มอเตอร์ไซค์เที่ยวเล่นและการหาเรื่องทะเลาะวิวาท นอกจากนี้เยาวชนจำนวนหนึ่งยังนิยมเดินทางไปเล่นเกมส์และสนุ้กเกอร์ ซึ่งโต๊ะสนุ้กเกอร์เป็นทั้งแหล่งจำหน่ายและสถานที่ที่เยาวชนนิยมใช้เพื่อเสพยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้าอีกด้วย เยาวชนส่วนใหญ่ระบุว่า ชุมชนในจังหวัดระยอง ชลบุรี จันทบุรี และสระแก้ว หลายชุมชนควรมีการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการแพร่ระบาด “กัญชา” จำนวนมาก ได้แก่ ชุมชนถนนสายล่าง ชุมชนนิคมพัฒนาซอย 9 ชุมชนบ้านทุ่งเคล็ด จังหวัดระยอง ชุมชนสะตอน ชุมชนเนินเอฟเอ็ม จังหวัดจันทบุรี สถานการณ์การแพร่ระบาดในแหล่งท่องเที่ยว สถานบันเทิง ย่านธุรกิจที่สำคัญ และย่านอุตสาหกรรมในพื้นที่ภาคตะวันออก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงระดับโลก และย่านธุรกิจหลายแห่งมีการจำหน่ายยาเสพติดอย่างแพร่หลายโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย (กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล. 2552 : 5)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ปี พ.ศ.2553 - 2554 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันเวลา ถูกวิธี เสริมสร้างทักษะชีวิต ให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึง ตลอดถึงการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ประสบปัญหาหรือครอบครัวที่ด้อยโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม พัฒนากระบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหากับนักเรียนในวัยเรียนในด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ หรือภาวะทางสังคม รวมถึงเป็นการพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณธรรมและแก้ปัญหาพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน เร่งแก้ปัญหายาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียนเป็นระบบ มีคุณภาพสามารถตรวจสอบได้และส่งเสริมให้สถานศึกษาทำงานเป็นเครือข่ายกับสถาบันทางศาสนา ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมคุณธรรมและแก้ปัญหาพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน เร่งแก้ปัญหายาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2554 : 5) ซึ่งปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1) ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ 2) ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน และจะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน 3) คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด 4) ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน 5) การอบรมให้ความรู้และทักษะรวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นโดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (กรมสุขภาพจิต. 2544 : 13 - 14)

นโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 18 (2554 : 10) ได้กำหนดแนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็งไว้ดังนี้ 1) พัฒนา เครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยเน้นคุณธรรม นำความรู้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ 2) ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว เครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน เครือข่ายผู้ปกครอง และระบบส่งเสริมความประพฤตินักเรียนเพื่อสร้างภูมิต้านทานให้แก่เยาวชน รวมทั้งส่งเสริมงานอาชีพและ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

การมีงานทำแก่รักเรียนระหว่างปิดภาคเรียน 3) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง เพื่อรองรับการจัดการศึกษาฟรี 15 ปี

ซึ่งผลจากการศึกษาสำรวจสภาพปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนิคมวิทยาในจังหวัดระยอง พบว่ามีสาเหตุและที่ทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดประสิทธิภาพ มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนักเรียน คือ การมาโรงเรียนสาย ขาดเรียน หนีเรียนในบางชั่วโมง การหนีโรงเรียนไปมั่วสุมในสถานที่ต่างๆ พฤติกรรมชู้สาว นักเรียนสูบบุหรี่ การทะเลาะวิวาท และนักเรียนติดเกม 2) ด้านผู้ปกครอง คือ ปกครองมีรายได้น้อยไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ครอบครัวแตกแยก นักเรียนต้องอยู่ในความปกครองของญาติ ผู้ปกครองมีความรู้น้อย ใช้การสื่อสารที่ขาดประสิทธิภาพ ทะเลาะวิวาทกันในครอบครัว ผู้ปกครองสูบบุหรี่ และดื่มสุราเป็นประจำ 3) ด้านครู คือ ครูไม่เข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือ ขาดข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เยี่ยมบ้านไม่ครบทุกคน การคัดกรองนักเรียนไม่ถูกต้องและไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง รวบรวมข้อมูล ไม่ครบทุกด้าน ครูที่ปรึกษาไม่จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน (บุญส่ง สมุทรเสน. 2552 : 3) ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะประสบความสำเร็จในโรงเรียนนั้น ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ยังไม่เข้าใจในบทบาทของตนเองเกี่ยวกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและไม่ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง ทั้งยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยมีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมเขต 18 ให้มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โดยจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อสนเทศเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหารศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใช้เป็นข้อมูลแนะแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต18 และโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่นๆ ที่มีลักษณะปัจจัยต่างๆ เหมือนกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย นำไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 159 คน ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 3,328 คน ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 108 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 341 คน ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ปีการศึกษา 2554 ตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงในพิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2543 : 139) และได้สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 สถานภาพ แบ่งเป็น

1.1.1 ผู้บริหาร

1.1.2 ครูที่ปรึกษา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

1.2.1 มาก

1.2.2 น้อย

1.3 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น

1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

1.3.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ผลการดำเนินงานของระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ หรือทำให้การปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต18 ไม่ประสบผลสำเร็จ

การดำเนินงาน หมายถึง สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ซึ่งรวมถึงการส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนตามองค์ประกอบ 5 ด้านคือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลในด้านความสามารถทางการเรียน ความสามารถทางการเรียน ความสามารถพิเศษ ด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และพฤติกรรม ด้านเศรษฐกิจของครอบครัว และด้านการคุ้มครองนักเรียนเพื่อที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจและรู้จักนักเรียนมากขึ้น

2. การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจำแนกนักเรียนออกเป็นกลุ่มๆ คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

3. การส่งเสริมนักเรียนและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ให้สามารถพัฒนาเป็นบุคคลที่มีคุณภาพสูงสุดตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว โดยครูที่ปรึกษาต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนในแต่ละคน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพและมีความภาคภูมิใจตนเองในด้านต่างๆ มากขึ้น

4. การป้องกันและแก้ไข หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน สำหรับกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นจะต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็ว

5. การส่งต่อ หมายถึง ขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ประกอบด้วยการส่งต่อภายใน และการส่งต่อภายนอก

5.1 ส่งต่อภายใน หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาที่ยากต่อแก้ไข หรือดำเนินการแก้ไขแล้วไม่ดีขึ้น ครูที่ปรึกษาจะพิจารณาส่งต่อให้ครูที่เกี่ยวข้อง เช่น ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูพยาบาล

5.2 ส่งต่อภายนอก หมายถึง การดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาที่ได้รับการส่งต่อภายในแล้วไม่ดีขึ้นหรือยากต่อการแก้ไขครูส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น นายแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบำบัด เจ้าหน้าที่ควบคุมความประพฤติ หรือหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือต่อไป

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งที่ได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติงานในหน้าที่

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนที่เปิดสอนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

2. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับคำสั่งให้ทำหน้าที่ดูแลให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักเรียน ทั้งในด้านวิชาการ ความประพฤติ ด้านสังคม และเรื่องทั่วๆไป ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. มาก หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่าหรือเทียบเท่ากับค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา

2. น้อย หมายถึง ประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่าค่าเฉลี่ยของประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ของจำนวนนักเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง จำนวนนักเรียน 499 คนลงมา
2. โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง จำนวนนักเรียน 500 - 1499 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง จำนวนนักเรียน 1,500 - 2,499 คน
4. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ หมายถึง จำนวนนักเรียน 2,500 คน ขึ้นไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ตามหลักการในคู่มือครูที่ปรึกษา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสุขภาพจิต. 2544 : 7) โดยศึกษาจาก ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยศึกษาและเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และ ขนาดของโรงเรียน ได้กรอบความคิดการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

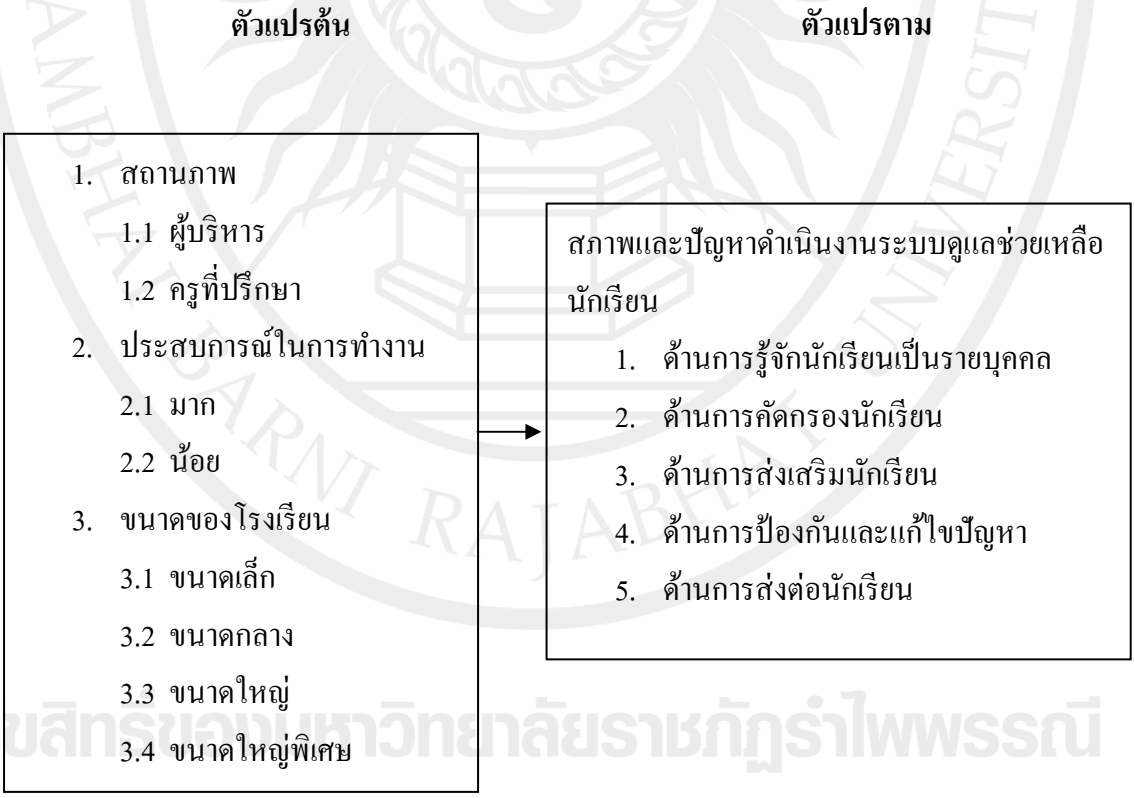

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 สถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

4. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

5. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

6. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แตกต่างกัน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
   1.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
   1.2 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
   1.3 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
   1.4 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
   1.5 กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. มาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   4.1 งานวิจัยต่างประเทศ
   4.2 งานวิจัยในประเทศ

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546 ก : 7) ได้ระบุว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัมนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 6) ได้ระบุไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและการบริหารทั้งระบบโรงเรียน โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีกับครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว และฝ่ายปกครอง รวมทั้งมีการประสานระหว่างระบบครอบครัว ระบบโรงเรียน และสาธารณสุขที่ต้องรับส่งต่อปัญหาวัยรุ่นที่สำคัญและเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 3) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 6) ได้กล่าวถึง ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนฯลฯ มีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นสภาวะวิกฤติต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย

จากความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือ หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวงโดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม และบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยมาตรา 22 ให้ยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคน มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ตามมาตรา 23 ข้อ 5 ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มาตรา 24 กำหนดให้การจัดการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนความคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา และประสานความร่วมมือกับบิดามารดาและผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ให้มีคุณภาพทั้ง เก่ง ดี มีสุข สอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือ นักเรียนในการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ มาตรฐานที่ 2 มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 3 นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 1) การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง ดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการศึกษานั้นไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและเชิงลบ อันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนานักเรียนครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบ มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน จนเกิดผลดีต่อทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 2) ในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เล็งเห็นภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนมากมาย ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคตจึงมีนโยบายสำคัญที่จะต้องร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อแก้ไขปัญหา วิธีการหนึ่งคือการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการอย่างจริงจัง เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เป็นระบบที่ช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นสุข

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 5) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้

2. เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 13) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวสรุปได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีเป้าหมายของในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ในการทำงานตามขั้นตอนการดำเนินงาน และมีการบันทึกหลักฐานที่สามารถตรวจสอบและประเมินได้

บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 13 - 24) ได้ระบุไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบการทำงานที่มีกระบวนการชัดเจน ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ตามกรอบการทำงานให้ชัดเจน ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1.1 กำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นเครือข่ายการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 สนับสนุนช่วยเหลือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินงาน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 ส่งเสริมให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบติดตาม ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.1 นำนโยบายการช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 สนับสนุน ช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

2.3 ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

2.5 บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

2.6 ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ

2.7 ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

3. ครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

3.1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.2 คัดกรอง จำแนกนักเรียน

3.3 จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนา

3.4 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ ส่งต่อ

3.5 รายงานผล

4. ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

4.1 สนับสนุนครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา

4.3 จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ

4.4 ส่งต่อ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

5. หัวหน้าระดับชั้น มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

5.1 ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

5.2 ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6. นักเรียน มีบทบาทหน้าที่ คือ ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ คือ ให้การสนับสนุน ให้คำปรึกษา เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา และแก้ไขนักเรียน อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ

8. ผู้ปกครองหรือเครือข่ายผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

8.1 อบรม ดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัว มีความรัก ความเข้าใจและให้ความอบอุ่น

8.2 สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมและพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน

8.3 เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน

9. ชุมชน มีบทบาทและหน้าที่ คือ สนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัย สาธารณสุขอำเภอ และสาธารณสุขจังหวัด โรงพยาบาล กระทรวงแรงงานและสวัสดิการทางสังคม สื่อมวลชน และอื่นๆ มีความสามารถในการให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือดังนี้

9.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ

9.2 สอดส่อง ดูแล ให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ปัญหาพฤติกรรม

9.3 ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่และบุคคล

9.4 เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด

9.5 ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9.6 ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

9.7 ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและการขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและการแก้ปัญหานักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน

ซึ่งแต่ละองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งเอื้อต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนและเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังภาพประกอบ 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

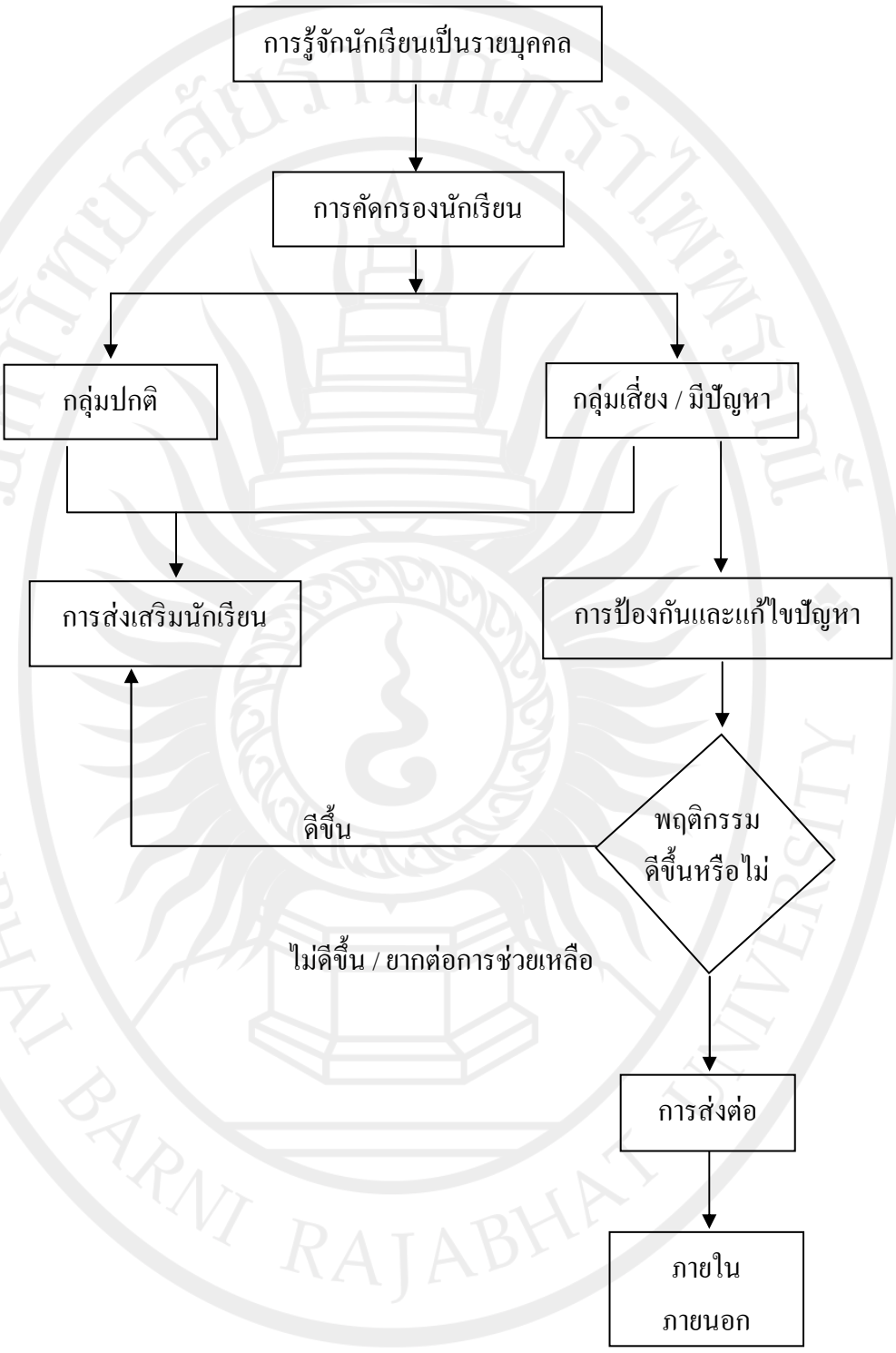

ภาพประกอบ 2 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : กรมสุขภาพจิต. 2546 ข : 8

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แสดงในแผนภูมิเป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครองซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการดำเนินงาน วิธีการ และเครื่องมือตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่นๆ 1.2 ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ - พฤติกรรม 1.3 ด้านครอบครัว - เศรษฐกิจ - การคุ้มครองนักเรียน 1.4 ด้านอื่นๆ	ศึกษาข้อมูลจาก 1) ระเบียนสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) อื่นๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - การสัมภาษณ์นักเรียน - การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - การเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ	1) ระเบียนสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) อื่นๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์(E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตัวเอง ฯลฯ
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง 2.3 กลุ่มมีปัญหา	วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) ระเบียนสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) แหล่งข้อมูลอื่นๆ	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1) กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2) ประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom Meeting) 3) กิจกรรมอื่นๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น	1) แนวทางในการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนของโรงเรียน 3) แบบบันทึก /สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรมโฮมรูมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนอื่นๆ
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (จำเป็นอย่างมากสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา)	1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวอื่นๆ เพื่อการจัดกิจกรรม สำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียน 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง	1) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน 5 กิจกรรม 2) แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. ส่งต่อ 5.1 ส่งต่อภายใน 5.2 ส่งต่อภายนอก	1) บันทึกการส่งเสริมนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวของในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชาครูพยาบาล	1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน 2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตาราง 1 (ต่อ)

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
	เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งเสริมต่อภายใน 2) บันทึกการส่งเสริมนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ	

ที่มา : กรมสุขภาพจิต. 2546 ข : 5 - 7

หมายเหตุ โรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมืออื่นๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่ระบุเพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 2) ได้ระบุไว้ว่า กระบวนการดำเนินงานทั้ง 5 ประการดังกล่าวมีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันออกไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนางานบุคลากรเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 2) ได้ระบุไว้ว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกทาง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่ความรู้สึกหรือ การคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือ นักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

1.1 ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน

ครูที่ปรึกษา ควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1.1.1 ด้านความสามารถ แยกเป็น

1) ด้านการเรียน ครูที่ปรึกษาควรทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชาผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น

2) ด้านความสามารถอื่น ๆ ควรทราบบทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน ความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

1.1.2 ด้านสุขภาพร่างกาย แยกเป็น

1) ด้านร่างกาย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น เป็นต้น

2) ด้านจิตใจ ด้านพฤติกรรม เช่น มีอารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวล พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ขี้อาย ตลอดจนความประพฤติต่างๆ

3) ด้านครอบครัว แยกเป็น

(1) ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน เป็นต้น

(2) ด้านความคุ้มครองนักเรียน รายละเอียดที่ครูที่ปรึกษาต้องทราบ เช่น จำนวนพี่น้องบุคลากรในครอบครัว สถานภาพของบิดา มารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียนความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว การใช้สารเสพติด การติดสุรา การเล่นการพนัน เป็นต้น

1.2 การศึกษาจากข้อมูล ได้แก่

1.2.1 ผลงานของนักเรียน การเขียนเกี่ยวกับอัตชีวประวัติ บันทึกประจำวันหรือชิ้นงาน เช่น สมุดทำงาน/แบบฝึกหัด งานฝีมือ/สิ่งประดิษฐ์ โครงงาน

1.2.2 เอกสารหลักฐานอื่นๆ เช่น ระเบียนสะสม การศึกษาเด็กเป็นรายกรณี บันทึกสุขภาพจากแพทย์ บันทึกสรุปการประเมินจุดแข็งจุดอ่อน (SDQ) บันทึกสรุปการสำรวจเบื้องต้นเพื่อคัดแยกความพิการ/บกพร่อง บันทึกสรุปสำรวจความสามารถพิเศษ 10 แวว บันทึกสรุปการสำรวจนักเรียนด้อยโอกาส

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาต้องรู้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกายและด้านครอบครัว โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพราะนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่าง มีพื้นฐานไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ การรับรู้ข้อมูลของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ทำให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจมากขึ้น นำข้อมูลไปคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกทาง

ลิขสิทธิ์เอกสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

2. การคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 11) ได้ระบุความสำคัญไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนว่าการคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มปกติ ได้แก่ นักเรียนที่รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2.2 กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ได้แก่ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ปัญหาตามแต่กรณี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 43) ได้ระบุว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น สถานศึกษาควรมีการประชุมครูกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

2.1 กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

2.2 กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศที่ไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

2.3 กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจนมีผลกระทบต่อวิถีของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

จากการคัดกรองจะพบเด็กที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ ได้แก่

2.1 เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

2.2 เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.3 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

2.5 เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

2.6 เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2.7 เด็กออทิสติก

2.8 เด็กอัจฉริยะ

กรมสุขภาพจิต (2546 ก : 13) ได้ระบุไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนมีประเด็นที่ควรคำนึงถึงในการปฏิบัติดังนี้

2.1 การจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหา ให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียน จะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

2.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

2.3 ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งก็ต้องระมัดระวังการสื่อสารที่ให้เกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ที่อาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้ โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กเหล่านี้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนต้องพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อจัดกกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครอง โรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. การส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ มีพฤติกรรมดีขึ้นตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

3.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 18) ได้ระบุไว้ว่า กิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อการส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียน หรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิตเป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย

ธัญสมร คเชนทร์เดชา (2552 : 53) ได้กล่าวถึง หลักการจัดกิจกรรมโฮมรูมไว้ดังนี้การดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา การตั้งจุดมุ่งหมายควรเกิดจากการพิจารณาร่วมกันจากคณะทำงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เวลาทีเหมาะสมประมาณ 45นาที/สัปดาห์

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปว่า การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้รู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต ช่วยส่งเสริมความสามารถของนักเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น ซึ่งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

3.2 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 20) ได้ระบุไว้ว่า การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกัน ระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่จากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน แนวดำเนินการ ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้ การรายงานสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือให้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น สิ่งสำคัญควรตระหนัก ในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ

3.2.1 การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

3.2.2 การสื่อสาร ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมหรือจะเป็นการส่วนตัวก็ตาม แต่ควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคนและอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไข ในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

3.2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุม ควรเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงควรมีกิจกรรมอื่นๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง ในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ ดังนี้

1) เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

2) เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

3) เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 48) ได้ระบุข้อควรตระหนักในการดำเนินกิจกรรมผู้ปกครองชั้นเรียน ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียน หรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย เอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

กรมสุขภาพจิต (2544 : 155 - 161) ได้เสนอแนะกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนไว้ดังนี้

1. กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย

1.1 สาระสำคัญคือการที่คนเรามาอยู่รวมกัน จำเป็นต้องทำความรู้จัก คุ้นเคยกันเพื่อเป็นพื้นฐานการสร้างสัมพันธภาพ และปรับตัวให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

1.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยเพื่อให้ครู และนักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยกันรวมทั้งเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกันและกันมากขึ้น

1.3 การดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตัวเอง เช่น ชื่อจริง ชื่อเล่น เป็นต้น

1.3.1 ให้นักเรียนจับคู่สัมภาษณ์เพื่อนแล้วจับกลุ่มสัมภาษณ์เพิ่มขึ้น

1.3.2 ให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการร่วมกิจกรรม

หมายเหตุ ในห้องเรียนที่นักเรียนรู้จักกันแล้ว อาจมีการเปลี่ยนกิจกรรมที่มีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาจะเห็นสมควร

2. กิจกรรมความดี และความสามารถที่มี

2.1 สาระสำคัญคือการที่บุคคลได้มองเห็นความดี สิ่งที่ดีหรือความสามารถพิเศษของตนเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมความดี ความสามารถที่มีคือ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความดีและความสามารถพิเศษของตน และเพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

2.3 การดำเนินกิจกรรม

2.3.1 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงงานอดิเรกของตนเอง โดยอาจเสนอเป็นการเล่าเรื่องหรือแสดงท่าทางโดยใช้ภาษาใบ้ แล้วให้เพื่อนทาย

2.3.2 ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงความสามารถพิเศษด้านต่าง ๆ ของตนเอง หากไม่มีครู และเพื่อนนักเรียนช่วยกันให้กำลังใจ และช่วยกันบอกถึงกิจกรรม หรือสิ่งที่นักเรียนทำได้ดี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2.3.3 ให้นักเรียนเล่าการกระทำของตนที่รู้สึกประทับใจหรือประสบการณ์ที่ทำให้ภาคภูมิใจ

2.3.4 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรมครั้งนี้

3. กิจกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน

3.1 สาระสำคัญ คือ โลกปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่เราทุกคน โดยเฉพาะเด็กวัยเรียนจะต้องติดตามข่าวสารเพื่อให้มีความรู้ข้อมูลใหม่ๆ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน และการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมใฝ่รู้ ใฝ่เรียน คือ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการใฝ่หาข้อมูลความรู้ที่เป็นประโยชน์นอกตำราเรียน และเพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหา และเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างเหมาะสม

3.3 การดำเนินกิจกรรม

3.3.1 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อดี - ข้อเสียของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

3.3.2 ให้นักเรียนนำข่าว หรือข้อมูลความรู้จากสิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรืออื่นๆ มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้ แล้วครูนำอภิปรายซักถาม

3.3.3 ให้นักเรียนที่มีประสบการณ์จากการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต มาเล่าประโยชน์หรือสิ่งไม่ดีที่ได้รับจาการใช้อินเทอร์เน็ต และให้อภิปรายร่วมกันถึงข้อควรระมัดระวังในการใช้อินเทอร์เน็ต

3.3.4 ให้นักเรียนร่วมกันสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน และรักการแสวงหาความรู้อันเป็นประโยชน์นอกตำราเรียน

4. กิจกรรมการพัฒนาตนเองด้านการเรียน

4.1 สาระสำคัญคือ การส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเองในเรื่องการเรียน จะช่วยให้นักเรียนมองเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนให้ประสบผลสำเร็จ

4.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการพัฒนาตนเองด้านการเรียนคือ เพื่อให้นักเรียนได้ประเมินตนเองในด้านการเรียน และสามารถบอกวิธีที่จะพัฒนาตนเองในด้านการเรียน

4.3 การดำเนินกิจกรรม

4.3.1 ครูอธิบายเกณฑ์การจบหลักสูตร

4.3.2 ให้นักเรียนรายงานการแก้ไข 0, ร, มส และ มผ สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดังกล่าว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4.3.3 ให้นักเรียนรายงานผลการเรียนเฉลี่ยรายวิชาแต่ละภาคเรียน โดยเสนอเป็นกราฟแท่ง

4.3.4 ให้นักเรียนที่ได้ผลการเรียนดีในแต่ละรายวิชาเล่าวิธีการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ

4.3.5 ครูนำอภิปรายเรื่องการแบ่งเวลาในการทำการบ้าน การดูหนังสือ การทำกิจกรรมนอกหลักสูตร การอ่านและบันทึกย่อ การช่วยงานผู้ปกครอง ฯลฯ

5. กิจกรรมการผ่อนคลายความเครียด

5.1 สาระสำคัญคือ ความเครียดเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งหากนักเรียนรู้เท่าทันและขจัดออกไปได้ยิ่งเร็วเท่าไร ก็จะทำให้สุขภาพจิตดีขึ้นเท่านั้น แต่หากปล่อยให้สะสมมากขึ้น จะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจทำให้ขาดความสุขในการดำเนินชีวิตและความสามารถ ในการเรียนลดลง ตลอดจนส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างได้อีกด้วย

5.2 วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการผ่อนคลายความเครียดคือ เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการผ่อนคลายความเครียด และรู้วิธีในการผ่อนคลายความเครียดการดำเนินกิจกรรม

5.2.1 ขออาสาสมัครนักเรียนเล่าถึงสถานการณ์ที่ตนเองเกิดความเครียดและวิธีการจัดการกับความเครียดนั้น แล้วอภิปรายร่วมกันถึงสาเหตุ และผลของความเครียดรวมทั้งแนวทางการขจัดความเครียด

5.2.2 ครูนำเสนอเทคนิคการผ่อนคลายความเครียดเบื้องต้น และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามครู แล้วนำไปใช้กับตนเอง เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การฝึกหายใจเพื่อคลายเครียด เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นกลุ่มปกติ ครูที่ปรึกษาจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการดำเนินกิจกรรม และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย ถือเป็นกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำคัญมาก

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 22) ได้ระบุ ความสำคัญการป้องกันและแก้ไขปัญหาว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหาโดย ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วย การป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้น มีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ ได้แก่

4.1 การให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน เป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม หรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษามีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้น (การใช้คำถาม การสร้างสัมพันธภาพ การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา) แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา (ด้านการเรียน สุขภาพครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น)

4.2 แนวการดำเนินการ ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษาโดยมีกระบวนการในการปรึกษาคือ การสร้างสัมพันธภาพ พิจารณาและทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา

4.3 การให้คำปรึกษา (Counseling) มีเทคนิคการให้คำปรึกษา ดังนี้

4.3.1 สร้างสัมพันธภาพ (Rapport) ความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ การแสดงออกทางบุคลิกภาพ สีหน้าท่าทาง คำพูด น้ำเสียง การรู้จักรับฟัง ตั้งใจ ยินดีให้คำปรึกษาช่วยเหลือ ให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความไว้วางใจ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและไม่ใช่เป็นสัมพันธภาพส่วนตัว แต่เป็นสัมพันธภาพในบทบาทของการให้คำปรึกษา

4.3.2 สร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย (Relax) การสามารถสังเกต บุคคลการจัดสถานที่สิ่งแวดล้อมที่เป็นสัดส่วน การกำหนดระยะเวลาที่การพูดคุย ไม่เร่งรัด ไม่เคร่งเครียด สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ทำให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกผ่อนคลาย ทั้งทางร่างกายและจิตใจในการรับคำปรึกษา

4.3.3 ให้สามารถระบายความรู้สึกนึกคิด (Release) การให้โอกาสผู้รับคำปรึกษา ได้พูดระบายความรู้สึกนึกคิด ความวิตกกังวล ความขัดแย้ง ความทุกข์ ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยรับฟังไม่โต้แย้งไม่ประเมินตัดสิน หรือแสดงความคิดเห็น ไม่เห็นด้วย หรือ เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4.3.4 สร้างความมั่นใจ (Reassure) การให้ผู้รับคำปรึกษามีความมั่นใจ เชื่อมั่นในการมารับคำปรึกษา ให้กำลังใจ ชี้ให้เห็นว่าปัญหาสามารถแก้ไขได้ โดยผู้ให้คำปรึกษามีความพร้อม เข้าใจ เต็มใจในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาร่วมกับผู้รับคำปรึกษา

4.3.5 สร้างข้อมูล ความคิดใหม่ (Re - Educate) การให้ข้อมูลใหม่แก่ผู้รับคำปรึกษาให้มีความคิดอย่างมีเหตุผล ให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจปัญหา สาเหตุ ความต้องการของตนเอง มีความคิดที่ถูกต้องตามความเป็นจริง

4.3.6 เสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ (Recreate) การกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษามีความคิดทางบวก มีความหวัง แรงจูงใจ มองเห็นคุณค่าความสามารถ ศักยภาพ ข้อดีของตนเอง ชี้ให้เห็นถึงวิธีการ ทิศทางในการปฏิบัติ ทางเลือกทางออกในการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมอย่างมีเป้าหมาย

4.4 คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษา

4.4.1 บุคลิกภาพเหมาะสม ลักษณะสีหน้า ท่าทาง ยิ้มแย้ม เป็นมิตร ดูอบอุ่น มั่นคง เป็นตัวของตัวเอง คำพูด น้ำเสียงในการใช้ภาษา การสื่อสารที่นุ่มนวล ลักษณะอารมณ์จิตใจสุขภาพจิตดี เต็มใจ พร้อมที่จะยอมรับ มีความสงบมั่นคง หนักแน่น มีความจริงใจและสามารถยืดหยุ่น ยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีเหตุผล

4.4.2 ทัศนคติที่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับคำปรึกษา ยอมรับ เข้าใจธรรมชาติของบุคคลแต่ละช่วงวัย เห็นคุณค่า ศักยภาพของบุคคล มีทัศนคติที่ดีในการมองปัญหาว่าสามารถแก้ไขได้ สามารถมองหาศักยภาพของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ศักยภาพของสิ่งแวดล้อม ในการนำมาส่งเสริมเอื้ออำนวย ให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหา

4.4.3 มนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ มีทักษะในการสื่อสาร รับฟัง สังเกต เข้าใจความคิด ความรู้สึก ความหมายของสีหน้า ท่าทาง คำพูดของผู้อื่นได้ สามารถแสดงออก สื่อสาร ด้วยความจริงใจ เป็นมิตร ให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจ มีความอบอุ่นใจ มีแรงจูงใจและศรัทธาในการรับคำปรึกษา

4.4.4 วุฒิภาวะทางอารมณ์เหมาะสม การแสดงพฤติกรรม ความคิด อารมณ์จิตใจเหมาะสมกับอายุและบทบาทหน้าที่ โดยสอดคล้องกับเวลา สถานการณ์และกับบุคคล สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ มีเหตุผลที่ถูกต้อง เหมาะสม รู้จักหาข้อมูลในการพิจารณา วิเคราะห์ ประเมิน ไม่ด่วนสรุป ไม่ยึดความรู้สึกนึกคิดของตนเองเป็นศูนย์กลาง สามารถยืดหยุ่น ยอมรับข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อการปรับเปลี่ยนได้

4.4.5 มีจรรยาบรรณ มีความศรัทธา รับผิดชอบต่องานในบทบาทหน้าที่ รับผิดชอบต่อบุคคล หน่วยงานและสังคมที่เกี่ยวข้องในขอบเขตความสามารถ ปฏิบัติตนโดยการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ยึดหลักจรรยาบรรณ มีคุณธรรม พรหมวิหาร 4 และสามารถรักษาความลับของบุคคล ไม่มีอคติในการให้คำปรึกษา รักษาประโยชน์สิทธิของผู้รับคำปรึกษา

กรมสุขภาพจิต (2545 : 178 - 180) ได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน ไว้ดังนี้คือ

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร

เป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียน โดยส่วนใหญ่จึงเป็นเวลาเช้าก่อนเข้าแถว หรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรม อาจจัดทำเป็นชมรม เป็นโครงการ หรือเป็นงานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษากับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียน และความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิก หรือเป็นผู้ร่วมจัดกิจกรรม หรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น และหากโรงเรียนมีเทคโนโลยีทันสมัย ก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรคือนักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม นักเรียนเห็นคุณค่า ภาคภูมิใจในตนเอง จากการแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมี รวมทั้งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะทางสังคมที่ดี

2. กิจกรรมในห้องเรียน

เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ช่วยให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีบทบาทในกลุ่ม และได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมในห้องเรียน คือ การช่วยให้นักเรียนเพิ่มพูนทักษะทางสังคม นักเรียนเกิดการเรียนรู้ร่วมกันทำให้มีการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น และนักเรียนเกิดความรู้สึกภูมิใจในตนเอง จากการได้ทำกิจกรรมกลุ่ม หรือได้ช่วยงานครูในห้องเรียน

3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เป็นกิจกรรมที่ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาจับคู่นักเรียนให้เหมาะสมกัน ทั้งด้านความสามารถบุคลิกภาพ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริง และไม่มีปัญหาในการจับคู่ หรือถูกข่มขู่ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแล นักเรียนทั้งคู่ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กัน และยินดีให้หรือรับการดูแล

ช่วยเหลือจากเพื่อนอีกคนหนึ่ง ครูที่ปรึกษาต้องสังเกตพฤติกรรมของทั้งคู่อยู่เสมอว่า ช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไรรวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำแนะนำใน การจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนคือ เพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถหรือมีจุดเด่น จุดแข็งในด้านต่าง ๆ ได้ดูแลช่วยเหลือเพื่อนที่ด้อยกว่า และนักเรียนได้เรียนรู้การใส่ใจเอื้อเฟื้อต่อกัน และกัน รู้จักการให้ และการรับด้วยไมตรี

4. กิจกรรมซ่อมเสริม

เป็นการแก้ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน ซึ่งครูในระดับชั้นเดียวกัน จำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนที่เรียนอ่อน หรือเรียนรู้ช้า เรียนรู้ไม่ทันเพื่อน ครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานขอความร่วมมือจากครูประจำวิชาก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมซ่อมเสริมคือ เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดีได้เรียนเพิ่มเติมจากครูประจำวิชาที่ตนเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน เพื่อให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในเรื่องการเรียน และเพื่อให้นักเรียนได้ใส่ใจการเรียนของตนเองมากขึ้น

5. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาควรมีทักษะการสื่อสาร และควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียนจากพฤติกรรมที่สังเกตเห็น แทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้านไม่พอใจโรงเรียน ครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง

วัตถุประสงค์ของกิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครองคือ เพื่อให้ผู้ปกครองได้เกิดความตระหนัก และมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าการช่วยเหลือป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ ครูทีปรึกษา ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. การส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 21 - 22) ได้ระบุไว้ว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการแก้ปัญหา อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการความช่วยเหลือ นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

5.1 การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่ให้การช่วยเหลือได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น การส่งต่อภายในหากส่งไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมซ้ำซ้อนหรือรุนแรง แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลือก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อไป

5.2 การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนว หรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังเชี่ยวชาญภายนอกการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนหรือการส่งต่อนักเรียนนั้น ซึ่งในบางกรณีครูที่ปรึกษา ดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง จะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกและปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังภาพประกอบ 3 แสดงกระบวนการดำเนินงานของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

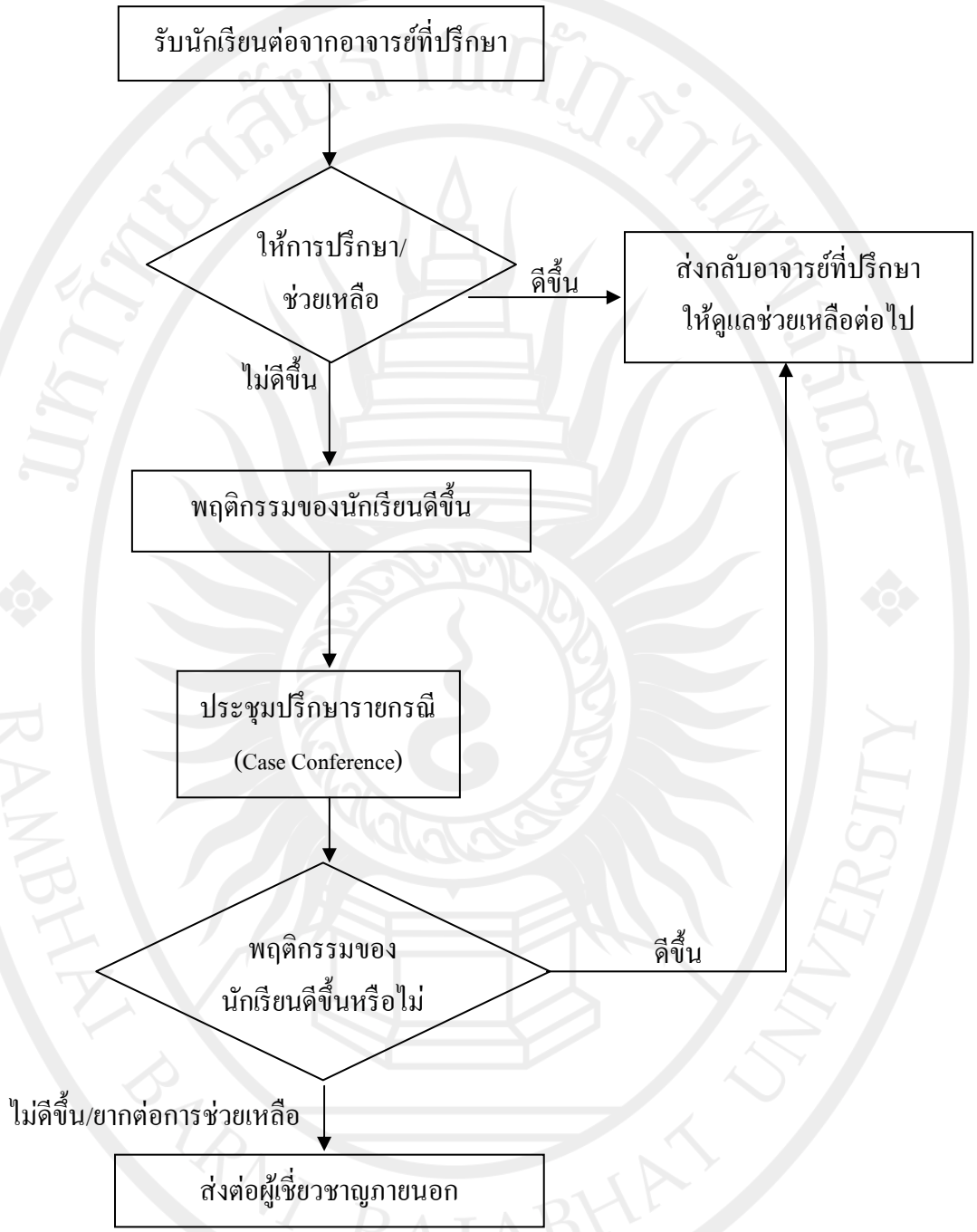

ภาพประกอบ 3 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ผู้ที่เกี่ยวข้อง
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 53

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรมสุขภาพจิต (2546 ข : 28) ได้เสนอแนะการส่งนักเรียนไปพบครูอื่นๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนี้ มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าอาจารย์ที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของอาจารย์ที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น

3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่นเกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือต่อไป

กรมสามัญศึกษา (2544 : 26 - 29) ได้เสนอแนะวิธีในการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนไว้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อนโดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน

2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้ที่รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบโดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ผ่านมาทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3. อาจารย์ที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่นๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น

4. อาจารย์ที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย เพื่อรับรู้วัน เวลา สถานที่ ที่พบกัน

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียน และความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนการส่งต่อนักเรียน เป็นกิจกรรมสุดท้ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ไม่ได้หมายความว่าอาจารย์ที่ปรึกษา หมดภาระกับนักเรียนที่ส่งต่อไปแล้วทันที แต่เป็นหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ต้องคอยสอบถาม ติดตาม ดูแลนักเรียนที่ได้ส่งต่อไปนั้นด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากการกล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้นโดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดี และติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2554 : 10 - 15) กำหนดไว้ว่า มาตรฐานคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการประกันคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 3 มาตรฐาน 2 ตัวชี้วัด แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

1. มาตรฐานด้านนักเรียนมี 1 มาตรฐาน 5 ตัวชี้วัด เน้นให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.1 ตัวชี้วัดที่ 1 รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 ร้อยละ 70 รู้ความสนใจ ความถนัด ความสามารถจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

ระดับที่ 2 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 1 และสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม

ระดับที่ 3 ร้อยละ70 มีระดับที่ 2 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

ระดับที่ 4 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 3 และแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 ตัวชี้วัดที่ 2 มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขลักษณะนิสัยที่ดี

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 ร้อยละ 70 มีน้ำหนักและส่วนสูง ตามเกณฑ์มาตรฐาน (กรมอนามัย)

ระดับที่ 2 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 1 และสามารถป้องกัน ดูแลสุขภาพตนเองได้

ระดับที่ 3 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 2 และร่างเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์และปรับตัวได้

ระดับที่ 4 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 3 และเป็นแบบอย่างที่ดีให้คำแนะนำแก่ผู้อื่นได้

1.3 ตัวชี้วัดที่ 3 มีทักษะชีวิตและสามารถหลีกเลี่ยงป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 ร้อยละ 98 มีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งที่เป็นพิษภัย อันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระดับที่ 2 ร้อยละ 98 มีระดับที่ 1 สามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ระดับที่ 3 ร้อยละ 98 มีระดับที่ 2 รู้เท่าทันและกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

ระดับที่ 4 ร้อยละ 98 มีระดับที่ 3 สามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตนตามแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

1.4 ตัวชี้วัดที่ 4 เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสังคม

ระดับที่ 1 ร้อยละ 70 รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัว

ระดับที่ 2 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 1 และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสถานศึกษา

ระดับที่ 3 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 2 ปฏิบัติตามประเพณี วัฒนธรรมของชุมชนและสังคม

ระดับที่ 4 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 3 และเป็นแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษา ชุมชนและสังคม

1.5 ตัวชี้วัดที่ 5 มีเจตคติที่ดีและทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 ร้อยละ 70 รู้จักการงานและอาชีพ

ระดับที่ 2 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 1 และรู้ความสนใจด้านอาชีพของตนเอง

ระดับที่ 3 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 2 และมีแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ระดับที่ 4 ร้อยละ 70 มีระดับที่ 3 และมีทักษะและประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่ถนัดและสนใจ

2. มาตรฐานด้านกระบวนการมี 1 มาตรฐาน 3 ตัวชี้วัด เน้นให้มีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ตัวชี้วัดที่ 1 มีการวางระบบการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีโครงสร้างการบริหารงาน

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีการคัดสรรและแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีแผนงานโครงการ ปฏิทินงานตามแผนที่ชัดเจนและจัดทำคู่มือปฏิบัติงานของสถานศึกษา

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และพัฒนาการดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2.2 ตัวชีวัดที่ 2 มีการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2.1 มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีการรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลด้วยวิธีหลากหลาย

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 มีการวิเคราะห์และสรุปข้อมูล

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีการนำข้อมูลไปใช้ส่งเสริม พัฒนา ช่วยเหลือนักเรียน

2.2.2 มีการคัดกรองนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 มีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนครบทุกคน

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 มีการสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีการนำผลที่ได้จากการคัดกรองนักเรียนมาจัดทำสารสนเทศระดับสถานศึกษาและนำไปใช้

2.2.3 มีการส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่หลากหลาย

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีแผนงานโครงการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 มีการปฏิบัติงานตามแผน

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีการประเมินสรุปผลและรายงานผล

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีการติดตามพฤติกรรมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2.4 มีการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไข

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีการวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมซ่อมเสริมและสื่อสารกับผู้ปกครอง

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีการติดตามผลการดูแลช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาได้รับการป้องกัน ช่วยเหลือแก้ไขให้มีพฤติกรรมดีขึ้น

2.2.5 มีการส่งต่อนักเรียนที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาอย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีเครือข่ายการส่งต่อภายในและภายนอก

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีกิจกรรมป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีการติดตามผลการดูแลช่วยเหลือเบื้องต้น

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีการปรับปรุงพัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ

2.3 การนิเทศ กำกับ ติดตามดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีการดำเนินงานตามแผน

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 มีการรายงานผล

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีการนำผลมาปรับปรุงและประชาสัมพันธ์

3. มาตรฐานด้านปัจจัย มี 1 มาตรฐาน 4 ตัวชี้วัด เน้นให้สื่อ บุคลากร เครื่องมือ เพื่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ตัวชี้วัดที่ 1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 ผู้บริหารมีนโยบายการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีความรู้ความเข้าใจให้ความสำคัญงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีการสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3.2 ตัวชี้วัดที่ 2 ครูมีความสามารถในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เกณฑ์การประเมิน

ระดับที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจ

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 มีการพัฒนาตนเอง

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และสามารถปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงามและสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงาน

3.3 ตัวชี้วัดที่ 3 ผู้ปกครอง ชุมชน ให้ความร่วมมือเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เกณฑ์ประเมิน

ระดับที่ 1 มีการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียน

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการดูแล ส่งเสริมช่วยเหลือ และพัฒนาผู้เรียน

3.4 ตัวชี้วัดที่ 4 มีสื่อ เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระดับที่ 1 มีสื่อ เครื่องมือ สำหรับผู้บริหาร ครูแลผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ระดับที่ 2 มีระดับที่ 1 และมีสื่อ เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน

ระดับที่ 3 มีระดับที่ 2 และมีสื่อ เครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข

ระดับที่ 4 มีระดับที่ 3 และมีสื่อ เครื่องมือในการส่งต่อนักเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 (ออนไลน์. 2554) ระบุไว้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายที่สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด จะต้องนำไปดำเนินการให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน อันส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา ส่งเสริมพัฒนาให้เป็นคนดีของชุมชนประเทศชาติ ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้

ปี พ.ศ.2553 - 2554 เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างรอบด้าน เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทันเวลา ถูกวิธี เสริมสร้างทักษะชีวิต ให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึง ตลอดถึงการดูแลช่วยเหลือและสงเคราะห์นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่ประสบปัญหา หรือครอบครัวที่ด้อยโอกาส โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ซึ่งเป้าหมายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เสริมสร้างผู้เรียนเต็มศักยภาพ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในระดับสำนักงานเขตพื้นที่ โดยมีผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธานคณะกรรมการและคณะกรรมการดำเนินการประกอบไปด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ทุกโรงเรียน โดยมีรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นเลขานุการ และกรรมการดำเนินการ

2. ระดับโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธานกรรมการและคณะกรรมการดำเนินการประกอบไปด้วยครู/ครูปรึกษาทุกห้องและทุกช่วงชั้น โดยมีรองผู้อำนวยการเป็นเลขานุการและกรรมการ

3. ระดับชั้นเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นโดยมีหัวหน้าระดับหรือหัวหน้าช่วงชั้นเป็นประธานคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วยครู/ครูที่ปรึกษาทุกห้อง ทุกช่วงชั้น โดยมีครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือผู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าเหมาะสมเป็นเลขานุการดำเนินงาน

4. ครู/ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกขั้นตอนและสรุปรายงานผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบถึงผลสำเร็จของการปฏิบัติงานของตนเองในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกภาคเรียน โดยจัดเป็นรูปเล่มเอกสารที่สมบูรณ์พร้อมที่จะรองรับการประกันคุณภาพการศึกษา

จากที่กล่าวมาการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พอสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน โดยมีผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งความร่วมมือที่ดีระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้สนับสนุนให้นักเรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

กู๊ดแมน และคณะ (Goodman and et al. 2003 : 114 - 118) ได้ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่า ทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคล โดยมีพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข หรือไม่อยู่นิ่ง พวกซึมเศร้าและพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคล ถูกทอดทิ้งในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม ทำให้การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติทางจิตใจมีความแม่นยำและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมะสมมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและเพื่อนเยาวชนเพียงอย่างเดียว

คิง (King. 2003 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาภายในโรงเรียน : ความเห็นพ้องระหว่างครูแนะแนวและอาจารย์ใหญ่ ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับความคิดเห็นระหว่างครูแนะแนวและอาจารย์ใหญ่จากโรงเรียนรัฐบาลในเรื่องเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา และการดำเนินการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาภายในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูแนะแนวและอาจารย์ใหญ่โรงเรียนอลาบาม่า จำนวน 521 คน ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างทัศนคติของครูแนะแนวและอาจารย์ใหญ่ ทั้งในเรื่องความสำคัญของการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา และการดำเนินการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาภายในโรงเรียน 44 กิจกรรม ซึ่งพบว่า มีความสัมพันธ์กันในด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทัศนคติในเรื่องความสำคัญของการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา และการดำเนินการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาภายในโรงเรียน และยังพบด้วยว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างคำตอบของครูแนะแนวและอาจารย์ใหญ่ในเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกิจกรรมแนะแนวของโรงเรียนใน 3 กลุ่มงานด้วย

กลาสเซียร์ (Glazier. 2004 : Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจทัศนคติของนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ทัศนคติของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในคณะทำงาน เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการวิจัยได้แก่ตัวแทนของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา Patrick Henry Elementary School ในเขตตอนใต้ของแคลิฟอเนียร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างของครูนักวิชาการการศึกษาสามัญ ซึ่งมี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ทัศนคติในด้านบวกต่อกระบวนการบริหารงานของคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีแนวโน้มสูงในการมองว่าตนเองมีศักยภาพในการทำงาน และมีความพร้อมที่จะจัดการกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงมากกว่า นอกจากนี้ ครูกับนัก วิชาการการศึกษาสามัญในโรงเรียนประถมศึกษา (Patrick Henry Elementary School) ส่วนใหญ่ มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงของพวกเขา และมีความเต็มใจที่จะทำการปรับปรุงสภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนเพื่อที่จะช่วยให้นักเรียนเหล่านั้นดีขึ้น สุดท้ายมีข้อเสนอแนะให้ดำเนินการจัดการประเมินผล ตามระดับชั้นเรียนเพื่อนำไปทำการวางแผนงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการบริหารงานของคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา (Patrick Henry Elementary School)

งานวิจัยในประเทศ

วีสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบ ทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและสาเหตุโดยรวมเกิดจากการที่ฝ่ายบริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณเป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำไม่เหมาะสม สมาชิกทีมงานไม่ได้รับพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและทักษะปฏิบัติ กระบวนการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติไม่ชัดเจน และขาดการสรุปข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา แนวทางการแก้ไขและพัฒนา ฝ่ายบริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงานทั้งด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติ การนิเทศ กำกับติดตามตรวจสอบและประเมินผล การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา

วิเชียร วัฒนา (2547 : 97) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากส่วนปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

สังคม แก้วสว่าง (2547 : 66 - 76) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสะเวชวิทยา ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่ ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้านคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนเสสะเวชวิทยา ผลการวิจัยพบว่า 1) อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าระบบ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

การ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเสสะเวชวิทยาเป็นระบบที่สามารถดูแลช่วยเหลือและพัฒนานักเรียนได้ทุกคน ทุกกลุ่ม ไม่ใช่เป็นระบบที่ช่วยเหลือเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหาเท่านั้น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานคืออาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานมากอยู่แล้ว การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาใช้ทำให้อาจารย์ที่ปรึกษามีภาระงานเพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากมีเอกสารต่างๆ ที่ใช้ในระบบมาก ต้องเสียเวลาในการเก็บ และเอกสารบางอย่างเป็นงานที่ซ้ำซ้อน 2) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง กล่าวคือ มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนที่กระชับง่ายต่อการปฏิบัติ รวมทั้งมีคู่มือที่อ่านเข้าใจง่ายและสามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาแล้วยังเหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของฝ่ายต่างๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะฝ่ายพัฒนาและปกครอง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผู้วิจัยพัฒนาแล้วแม้จะช่วยลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ไม่จำเป็น แต่ก็ยังเป็นการเพิ่มภาระแก่อาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งมีปัญหาคือ อาจารย์ที่ปรึกษาในห้องที่มีนักเรียนที่มีปัญหา และต้องการดูแลเป็นพิเศษ ทำให้เวลาในการพัฒนาการเรียนการสอนลดน้อยลง ฝ่ายบริหารควรหาทางแก้ไขต่อไป

สนาม ทับทิมใส (2548 : 80 - 86) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการสรุปผลและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน ผู้บริหารและครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2 แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญ และปัญหาในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อย เพราะขาดความรู้ ขาดผู้นำ ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ได้แก่ โรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่ครู ผู้ปกครองเพื่อให้ความรู้ และตระหนักถึงความสำคัญของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนคอยกำกับติดตามการดำเนินงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สมพร ไชยแสง (2548 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า มีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขและการคัดกรองนักเรียน ส่วนการส่งต่อนักเรียนมีการดำเนินการน้อยมาก

สมัคร ชัยชุมพล (2548 : 122) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย

จักรี โพธิ์สำนัก (2550 : 48 - 49) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านกาส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2 ที่จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ทศพิธ ลุนสะแกวงษ์ (2550 : 17 - 120) ได้วิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด พบว่า บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ใน 5 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบเรื่อง บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามทัศนะของบุคากรในโรงเรียนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ทั้ง 5 ด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูผู้สอนกับผู้บริหาร ที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้น 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ทั้ง 5 ด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากและแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พัชราภรณ์ เดชสุภา (2551 : 45 - 46) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนประถมในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับปัญหาจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนและเมื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ที่จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในภาพรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในภาพรวมแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทาสถิติ

เพ็ญศรี นิตยา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งรายข้อและรายด้าน ตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งรายด้านและรายข้อไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชาติ มีสมบัติ (ออนไลน์. 2551) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านสะพานยูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า 1) รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วม ส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ 2) ในส่วนที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วม มี 3 องค์ประกอบ คือ หลักการในการกำหนดรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 3) ในส่วนที่ 2 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ ควรส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้ให้แพร่หลาย และจัดให้มีงบประมาณ เพื่อการวิจัยติดตามผล อย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของโรงเรียน 4) ในส่วนที่ 3 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ประกอบด้วย ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ทักษะในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีความรู้ ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติตนเหมาะสมตามบทบาทร่วมมือกันในการปฏิบัติงานกับผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาเปิดโอกาสและสนับสนุนกิจกรรมของผู้ปกครอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บุญส่ง สมุทรเสน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนิคมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จากการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านนักเรียน พบพฤติกรรมที่มีปัญหา 9 พฤติกรรม คือ การมาโรงเรียนสาย ขาดเรียน หนีเรียนในบางชั่วโมง การหนีโรงเรียนไปมั่วสุมในสถานที่ต่างๆ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมด้านชู้สาว นักเรียนชายมีพฤติกรรมด้านชู้สาว การสูบบุหรี่ ก่อการทะเลาะวิวาทภายในโรงเรียน นักเรียนติดเกม 2) ด้านผู้ปกครอง พบสาเหตุและปัญหาที่ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ 7 ข้อ คือ ผู้ปกครองมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ครอบครัวแตกแยก นักเรียนต้องอยู่ในความปกครองของญาติ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม มีผู้ปกครองหลายรายสูบบุหรี่ มีผู้ปกครองนักเรียนหลายรายดื่มสุราเป็นประจำ 3) ด้านครู พบสาเหตุและปัญหาที่ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ พบ 5 ข้อ คือ ครูไม่เข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ครูเยี่ยมบ้านนักเรียนไม่ครบทุกคน การคัดกรองนักเรียนไม่ถูกต้อง ไม่ตรงกับสภาพที่เป็นจริงของนักเรียน และรวบรวมข้อมูลไม่ครบทุกด้าน ครูที่ปรึกษาไม่จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

สุภาพ อัยยะ (2552 : 70 - 78) ได้ศึกษา สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เปรียบเทียบปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จุฑาภรณ์ นาคประวัติ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จากการศึกษาพบว่า 1) ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนจำแนกตามประเภทโรงเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีปัญหาการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อย ได้แก่ (3.1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนในที่ปรึกษาทุกคน เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสอบถามเรื่องต่างๆ จากผู้ปกครองที่จะเป็นประโยชน์ต่อการรู้จักนักเรียนมากขึ้น (3.2) ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนและกำหนด วัน เวลา ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ชัดเจนและเพียงพอ (3.3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนประสานความร่วมมือกันกับทุกฝ่ายทั้งผู้ปกครอง ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน (3.4) ด้านการส่งต่อนักเรียน ทุกฝ่ายในโรงเรียนต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนร่วมกับครูที่ปรึกษา และมีการติดตามประเมินผลการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ (3.5) ด้านการคัดกรองนักเรียน ปรับปรุงเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจน ง่าย สะดวก ในการกรอกข้อมูล และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของนักเรียน

นริศรา จูแย้ม (2553 : 74) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจาณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ประเสริฐ สวนจันทร์ (2553 : 99) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามตำแหน่งบุคลากรในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามประเภทของโรงเรียน ด้านการคัดกรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วีรพงษ์ เจริญไชย (2554 : 106) ได้ทำการวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

ข้าราชการครูที่มีเพศ ภาระการสอน และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับน้อย ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามข้าราชการครูที่มีเพศ ภาระการสอน และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้บริหาร ครูในโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนานักเรียน โดยมีการวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน มีกระบวนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล มีข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. การกำหนด ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหาร จำนวน 159 คน และครูที่ปรึกษา จำนวน 3,328 คน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงในพิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544 : 139) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวนทั้งสิ้น 449 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน ดังตาราง 2

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

ขนาดโรงเรียน	จำนวนโรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร		จำนวนครูที่ปรึกษา	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	6	7	5	121	12
ขนาดกลาง	22	54	37	948	98
ขนาดใหญ่	10	38	26	785	80
ขนาดใหญ่พิเศษ	12	60	40	1,474	151
รวม	50	159	108	3,328	341

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการโดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด
4 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานมาก
3 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานปานกลาง
2 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานน้อย
1 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

สำหรับคำถามที่อยู่ในแบบสอบถามนั้น ได้ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน คือ

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรามาพิพิธรรณ

4. ด้านการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา

5. ด้านการส่งต่อ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างแบบสอบถามสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ปรับปรุงมาจากงานวิจัยที่ศึกษาโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้าน (กรมสุขภาพจิต. 2544 : 105 - 169)

2. สร้างเครื่องมือวิจัย และนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบเบื้องต้น แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาที่เสนอแนะ

วิธีหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจแก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา ตลอดจนพิจารณาความเหมาะสมทั่วไปของแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาของข้อคำถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะแล้วนำเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3. นำแบบสอบถามที่แก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก เป็นรายข้อ (Item-Total Correlation) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Peason's Product Moment Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106 - 108) ได้ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของสภาพการดำเนินงานอยู่ระหว่าง 0.77 ถึง 1.20 และปัญหาการดำเนินงานอยู่ระหว่าง 0.86 ถึง 1.24

4. นำแบบสอบถามที่มีอำนาจจำแนกรายข้อ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

5. นำแบบสอบถามนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวมรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 449 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดวันรับคืน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืน และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบที่พบว่าทุกฉบับตอบสมบูรณ์แล้วจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103) ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน ทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t-test) และ One-way ANOVA

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1. ความถี่ (Frequency)
2. ร้อยละ (Percentage)
3. ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$)
4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมุติฐาน

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามสถานภาพ และประสบการณ์การทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 กลุ่ม ใช้ t-test

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน 4 กลุ่ม ใช้ One-way ANOVA โดยกรณีที่หาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรที่ทดสอบ เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

1. วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-total Correlation) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Peason's Product Moment Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106 - 108)

2. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 202 - 204)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที (t-test)
F	แทน	การแจกแจงของ F-Distribution
MS	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean Square)
SS	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Sum of Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่จำแนกตาม สถานภาพ ขนาดของโรงเรียน และประสบการณ์การทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลเบื้องต้น

ข้อมูลเบื้องต้น	n = 449	
	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
ผู้บริหาร	108	24.10
ครูที่ปรึกษา	341	75.90
รวม	449	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อย	267	59.50
มาก	182	40.50
รวม	449	100.00
ขนาดของโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	17	3.79
ขนาดกลาง	135	30.07
ขนาดใหญ่	106	23.60
ขนาดใหญ่พิเศษ	191	42.54
รวม	449	100.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 24.10 ครูที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.90 มีประสบการณ์ทำงานน้อย คิดเป็นร้อยละ 59.50 ประสบการณ์ทำงานมาก คิดเป็นร้อยละ 40.50 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 42.54 ขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.60 ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.07 ขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 3.79

ตอนที่ 2 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อ มีรายละเอียดดังตาราง 4 - 9

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน

ที่	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.78	0.90	3	มาก
2.	การคัดกรองนักเรียน	3.78	0.91	4	มาก
3.	การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.90	0.94	2	มาก
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.92	0.93	1	มาก
5.	การส่งต่อนักเรียน	3.75	0.86	5	มาก
	รวม	3.84	0.86		มาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวม มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับ

ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียน

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเตรียมความพร้อม	3.94	1.07	1	มาก
2.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.89	1.06	2	มาก
3.	ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม	3.77	1.03	6	มาก
4.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.54	0.96	8	มาก
5.	บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.80	1.07	5	มาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
6.	ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.85	1.10	4	มาก
7.	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและรายงานผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	3.87	1.11	3	มาก
8.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้นำปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข	3.61	1.14	7	มาก
	รวม	3.78	0.90		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เตรียมความพร้อม รองลงมา ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และอันดับที่ 3 ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและรายงานผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	3.95	1.12	1	มาก
2.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการคัดกรองนักเรียน	3.76	1.12	9	มาก
3.	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	3.82	1.00	3	มาก
4.	โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	3.77	1.06	8	มาก
5.	โรงเรียนได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	3.82	1.12	4	มาก
6.	คณะกรรมการดำเนินงานและผู้บริหารได้สร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	3.84	1.07	2	มาก
7.	ครูที่ปรึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	3.77	0.98	7	มาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 6 (ต่อ)

ที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
8.	ครูที่ปรึกษานำผลประเมินนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้บริหารทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.80	1.03	5	มาก
9.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง	3.65	1.07	11	มาก
10.	ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.79	1.06	6	มาก
11.	ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	3.66	1.05	10	มาก
	รวม	3.78	0.91		มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกไปกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาโรงเรียนได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา และอันดับที่ 3 ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานและผู้บริหารได้สร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ ส่วนข้อที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่ามีการสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี	3.86	1.04	9	มาก
2.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	3.96	1.10	4	มาก
3.	โรงเรียนได้จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม	3.79	1.04	11	มาก
4.	ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.98	1.19	3	มาก
5.	ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นตามความสมัครใจและความถนัดของนักเรียน	4.04	1.17	1	มาก
6.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเข้าค่ายวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นประจำทุกปี	3.88	1.13	8	มาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 7 (ต่อ)

ที่	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.84	1.07	10	มาก
8.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแผนปฏิทินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่วางไว้ตามขั้นตอน	3.88	1.07	6	มาก
9.	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	3.76	1.04	12	มาก
10.	ครูและบุคลากรในโรงเรียนเต็มใจให้ความร่วมมือกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	3.94	1.07	5	มาก
11.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสม	3.88	1.08	7	มาก
12.	โรงเรียนได้ยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน	4.00	1.07	2	มาก
	รวม	3.90	0.94		มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นตามความสมัครใจและความถนัดของนักเรียน รองลงมาได้แก่ โรงเรียน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ได้ยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน และ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.92	1.12	7	มาก
2.	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.96	1.08	2	มาก
	ครูที่ปรึกษาและบุคคลากรในโรงเรียนปฏิบัติโรงเรียนกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.92	1.07	6	มาก
4.	ครูที่ปรึกษาและบุคคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.93	0.95	5	มาก
5.	ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ	3.95	1.03	3	มาก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 8 (ต่อ)

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระดับสภาพการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
6.	ผู้บริหารสนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามความเหมาะสม	3.91	1.09	8	มาก
7.	ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.96	1.07	1	มาก
8.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.88	1.03	9	มาก
9.	ครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.94	0.97	4	มาก
10.	ครูที่ปรึกษาสร้างความมั่นใจในการรักษาความลับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน	3.84	1.09	11	มาก
11.	ครูที่ปรึกษาได้แผนการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมาปรับปรุงเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.87	1.03	10	มาก
	รวม	3.92	0.93		มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้ง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดูแลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมา คือ ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาสร้างความมั่นใจในการรักษาความลับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n= 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	3.84	0.98	2	มาก
2.	ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน	3.65	0.94	6	มาก
3.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน	3.80	1.00	3	มาก
4.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	3.88	1.03	1	มาก
5.	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน	3.78	1.03	4	มาก
6.	โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา	3.77	0.98	5	มาก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 9 (ต่อ)

ที่	ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระดับสภาพการดำเนินงาน n= 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7.	ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.61	1.00	8	มาก
8.	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.65	1.04	7	มาก
	รวม	3.75	0.86		มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานจัดการต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 3 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อ มีรายละเอียดดังตาราง 10 - 15

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน

ที่	ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.15	0.99	1	น้อย
2.	การคัดกรองนักเรียน	2.13	1.09	2	น้อย
3.	การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	2.03	0.98	4	น้อย
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.02	1.03	5	น้อย
5.	การส่งต่อนักเรียน	2.08	1.03	3	น้อย
	รวม	2.08	0.97		น้อย

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเตรียมความพร้อม	2.14	1.07	6	น้อย
2.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.17	1.19	4	น้อย
3.	ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม	2.08	1.06	7	น้อย
4.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.19	1.04	2	น้อย
5.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.03	1.06	8	น้อย
6.	ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	2.22	1.12	1	น้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ตาราง 11 (ต่อ)

ที่	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7.	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและรายงานผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้บริหารผู้ปกครอง และชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	2.15	1.18	5	น้อย
8.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้นำปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข	2.17	1.17	3	น้อย
	รวม	2.15	0.99		น้อย

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้นำปัญหาอุปสรรค การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	2.22	1.12	1	น้อย
2.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการคัดกรองนักเรียน	2.09	1.17	8	น้อย
3.	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	2.15	1.14	6	น้อย
4.	โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	2.06	1.06	11	น้อย
5.	โรงเรียนได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา	2.10	1.06	7	น้อย
6.	คณะกรรมการดำเนินงานและผู้บริหาร ได้สร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากร ในโรงเรียนเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน	2.07	1.09	10	น้อย
7.	ครูที่ปรึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	2.15	1.13	5	น้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
8.	ครูที่ปรึกษานำผลประเมินนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้บริหารทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	2.08	1.09	9	น้อย
9.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง	2.17	1.22	4	น้อย
10.	ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	2.17	1.11	3	น้อย
11.	ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2.17	1.08	2	น้อย
	รวม	2.13	1.09		น้อย

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียนมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รองลงมาได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง และครูที่ปรึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อย่างใกล้ชิดตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี	2.06	1.11	4	น้อย
2.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง	1.96	1.03	12	น้อย
3.	โรงเรียนได้จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม	2.07	1.17	3	น้อย
4.	ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ	2.05	1.28	5	น้อย
5.	ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นตามความสมัครใจและความถนัดของนักเรียน	2.03	1.21	6	น้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
6.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเข้าค่ายวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นประจำทุกปี	1.99	1.06	10	น้อย
7.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	2.12	1.02	1	น้อย
8.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแผนปฏิทินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่วางไว้ตามขั้นตอน	1.99	1.01	9	น้อย
9.	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน	1.98	1.03	11	น้อย
10.	ครูและบุคลากรในโรงเรียนเต็มใจให้ ความร่วมมือกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	2.00	1.11	8	น้อย
11.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสม	2.07	1.16	2	น้อย
12.	โรงเรียนได้ยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน	2.00	1.10	7	น้อย
	รวม	2.03	0.98		น้อย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมาได้แก่ โรงเรียนได้จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติมผู้บริหารให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสม และโรงเรียนได้จัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำแนกโดยรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n= 449			
		$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.00	1.10	9	น้อย
2.	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดูแลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1.98	1.07	10	น้อย
3.	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	2.03	1.04	4	น้อย
4.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.12	1.21	1	น้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 14 (ต่อ)

ที่	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
5.	ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ	2.04	1.14	3	น้อย
6.	ผู้บริหารสนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามความเหมาะสม	2.00	1.08	8	น้อย
7.	ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา	1.97	1.10	11	น้อย
8.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน	2.07	1.16	2	น้อย
9.	ครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	2.02	1.16	6	น้อย
10.	ครูที่ปรึกษาสร้างความมั่นใจในการรักษาความลับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน	2.02	1.15	5	น้อย
11.	ครูที่ปรึกษาได้แผนการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมาปรับปรุงเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	2.01	1.14	7	น้อย
	รวม	2.02	1.03		น้อย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 14 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและบุคคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน อันดับที่ และระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน จำแนกโดยภาพรวมและรายข้อ

ที่	ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1.	โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ	2.03	1.10	7	น้อย
2.	ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน	2.12	1.10	2	น้อย
3.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน	2.15	1.12	1	น้อย
4.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน	2.12	1.12	3	น้อย
5.	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน	1.97	1.12	8	น้อย
6.	โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา	2.12	1.13	4	น้อย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 15 (ต่อ)

ที่	ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระดับปัญหาการดำเนินงาน n = 449			
		$\overline{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
7.	ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.11	1.11	5	น้อย
8.	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน	2.07	1.12	6	น้อย
	รวม	2.08	1.03		น้อย

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ และข้อที่มีปัญหาสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานจัดการต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนมีรายละเอียดดังตาราง 16 - 27

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบ สภาพดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามสถานภาพ

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร n = 108		ครูที่ปรึกษา n = 341		t	p
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.69	0.98	3.81	0.87	1.24	0.22
2.	การคัดกรองนักเรียน	3.65	1.05	3.83	0.87	1.77	0.10
3.	การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.83	1.05	3.92	0.90	0.94	0.39
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.81	1.09	3.95	0.87	1.37	0.23
5.	การส่งต่อนักเรียน	3.64	1.03	3.78	0.80	1.43	0.21
	รวม	3.73	0.97	3.87	0.82	1.41	0.20

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	น้อย n = 267		มาก n = 182		t	p
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.74	0.93	3.85	0.86	1.19	0.23
2.	การคัดกรองนักเรียน	3.76	0.94	3.82	0.86	0.62	0.54
3.	การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	3.87	0.95	3.94	0.91	0.77	0.44
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.90	0.93	3.94	0.92	0.36	0.72
5.	การส่งต่อนักเรียน	3.72	0.85	3.78	0.88	0.69	0.49
	รวม	3.81	0.88	3.87	0.84	0.74	0.46

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	df	SS	MS	F	p
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	1	0.40	0.40	0.38	0.23
ภายในกลุ่ม	447	360.77	0.81		
รวม	448	361.93			
2. การคัดกรองนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	1	0.32	0.32	0.38	0.54
ภายในกลุ่ม	447	369.24	0.83		
รวม	448	369.56			
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	1	0.52	0.52	0.59	0.44
ภายในกลุ่ม	447	391.61	0.88		
รวม	448	392.13			
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	1	0.11	0.11	0.13	0.72
ภายในกลุ่ม	447	384.55	0.86		
รวม	448	384.66			
5. การส่งต่อนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	1	0.35	0.40	0.54	0.46
ภายในกลุ่ม	447	332.44	0.74		
รวม	448	332.79			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	1	0.40	0.40	0.38	0.46
ภายในกุล่ม	447	332.37	0.74		
รวม	448	332.77			

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากตาราง 18 แสดงว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามสถานภาพ

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร n = 108		ครูที่ปรึกษา n = 341		t	p
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.32	0.92	2.09	1.00	2.14	0.03*
2.	การคัดกรองนักเรียน	3.17	1.31	2.85	1.40	2.04	0.04*
3.	การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	2.12	0.95	2.00	1.00	1.04	0.30
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.18	0.98	1.97	1.04	1.83	0.07
5.	การส่งต่อนักเรียน	2.22	0.92	2.04	1.06	1.69	0.09
	รวม	2.22	0.89	2.03	0.99	1.77	0.08

*p < .05

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และการคัดกรองนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ประสบการณ์น้อย n = 267		ประสบการณ์มาก n = 182		t	p
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1.	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.08	0.95	2.25	1.04	1.79	0.08
2.	การคัดกรองนักเรียน	2.83	1.38	3.07	1.39	1.80	0.07
3.	การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	1.95	0.94	2.13	1.04	2.06	0.04*
4.	การป้องกันและแก้ไขปัญหา	1.94	1.02	2.14	1.03	1.98	0.05*
5.	การส่งต่อนักเรียน	2.05	1.02	2.14	1.03	0.93	0.35
	รวม	2.01	0.95	2.18	0.98	1.84	0.07

*p < .05

จากตาราง 20 แสดงว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	df	SS	MS	F	p
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ระหว่างกลุ่ม	3	41.99	14.00	15.79	0.00**
ภายในกลุ่ม	445	394.49	0.89		
รวม	448	361.93			
2. การคัดกรองนักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	3	75.31	25.10	14.22	0.00**
ภายในกลุ่ม	445	785.58	1.77		
รวม	448	860.88			
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน					
ระหว่างกลุ่ม	3	27.41	9.14	9.99	0.00**
ภายในกลุ่ม	445	406.92	0.91		
รวม	448	434.32			
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา					
ระหว่างกลุ่ม	3	33.24	11.08	11.15	0.00**
ภายในกลุ่ม	445	442.10	0.99		
รวม	448	475.33			
5. การส่งต่อ					
ระหว่างกลุ่ม	3	52.78	17.59	18.65	0.00**
ภายในกลุ่ม	445	419.79	0.94		
รวม	448	472.56			
รวม					
ระหว่างกลุ่ม	3	36.95	12.32	14.38	0.00**
ภายในกลุ่ม	445	381.08	0.86		
รวม	448	418.03			

**p < .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

จากตาราง 21 แสดงว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยภาพรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD ปรากฏดังตาราง 22 - 27

ตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาพรวม

ขนาดโรงเรียน		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
	$\overline{X}$	1.63	2.31	1.61	2.21
ขนาดเล็ก	1.63	-	0.68**	-0.02	0.58**
ขนาดกลาง	2.31	-	-	-0.70**	-0.10
ขนาดใหญ่	1.61	-	-	-	0.60**
ขนาดใหญ่พิเศษ	2.21	-	-	-	-

**p < .01

จากตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาพรวม พบว่า โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 23 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขนาดโรงเรียน		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
	$\overline{X}$	1.69	2.38	1.65	2.29
ขนาดเล็ก	1.69	-	0.69**	-0.40	0.60**
ขนาดกลาง	2.38	-	-	-0.73**	-0.09
ขนาดใหญ่	1.65	-	-	-	0.64**
ขนาดใหญ่พิเศษ	2.29	-	-	-	-

**p < .01

จากตาราง 23 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 24 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก 2.29	ขนาดกลาง 3.23	ขนาดใหญ่ 2.27	ขนาดใหญ่พิเศษ 3.13
ขนาดเล็ก	2.29	-	0.94**	-0.02	0.84**
ขนาดกลาง	3.23	-	-	-0.96**	-0.10
ขนาดใหญ่	2.27	-	-	-	0.86**
ขนาดใหญ่พิเศษ	3.13	-	-	-	-

** $p < .01$

จากตาราง 24 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

ขนาดโรงเรียน		ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่พิเศษ
	$\overline{X}$	1.51	2.26	1.67	2.11
ขนาดเล็ก	1.51	-	0.75**	0.16	0.60**
ขนาดกลาง	2.26	-	-	-0.59**	-0.15
ขนาดใหญ่	1.67	-	-	-	0.44**
ขนาดใหญ่พิเศษ	2.11	-	-	-	-

**p < .01

จากตาราง 25 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนาพบว่า นักเรียนโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	ขนาดเล็ก 1.65	ขนาดกลาง 2.26	ขนาดใหญ่ 1.58	ขนาดใหญ่พิเศษ 2.13
ขนาดเล็ก	1.65	-	0.61*	-0.07	0.48*
ขนาดกลาง	2.26	-	-	-0.68**	-0.13
ขนาดใหญ่	1.58	-	-	-	0.55**
ขนาดใหญ่พิเศษ	2.13	-	-	-	-

* $p < .05$

**$p < .01$

จากตาราง 26 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกันต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน

ขนาดโรงเรียน	$\overline{X}$	ขนาดเล็ก 1.65	ขนาดกลาง 2.30	ขนาดใหญ่ 1.51	ขนาดใหญ่พิเศษ 2.29
ขนาดเล็ก	1.65	-	0.65**	-0.14	0.64**
ขนาดกลาง	2.30	-	-	-0.79**	-0.01
ขนาดใหญ่	1.51	-	-	-	0.78**
ขนาดใหญ่พิเศษ	2.29	-	-	-	-

**p < .01

จากตาราง 27 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ต่อปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ซึ่งจะขอนำเสนอการวิจัยตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำ เนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โดยจำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
4. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา โดยจำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร 159 คน ครูที่ปรึกษานักเรียน จำนวน 3,328 คน ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร 108 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 341 คน ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ปีการศึกษา 2554 ตามตาราง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610 ; อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2544 : 139) และได้สุ่ม แบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ทำขึ้นเพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 เป็นแบบชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคอร์ท (Likert)

การเก็บรวมรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ในการออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาต่างๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจำนวน 449 ฉบับ พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดวันรับคืน

3. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง 50 โรงเรียน ตามวันที่กำหนด ได้รับคืนมา 449 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดภายหลังเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบที่พบว่าทุกฉบับตอบสมบูรณ์แล้วจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. วิเคราะห์ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลผลของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานมาก

2.50 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพและปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษา ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t-test) และ One-way ANOVA เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการนำเสนอและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมุติฐาน (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ใช้ One-way ANOVA

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีสถานภาพเป็นผู้บริหารคิดเป็นร้อยละ 24.10 ครูที่ปรึกษาคิดเป็นร้อยละ 75.90 มีประสบการณ์ทำงานน้อย คิดเป็นร้อยละ 59.50 ประสบการณ์ทำงานมาก คิดเป็นร้อยละ 40.50 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คิดเป็นร้อยละ 42.54 ขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 23.60 ขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.07 ขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 3.79

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แก้ปัญหา และการส่งต่อผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามลำดับส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การส่งต่อนักเรียน เมื่อพิจารณาตามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เตรียมความพร้อม รองลงมาได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และอันดับที่ 3 ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและรายงานผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกไปกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาโรงเรียนได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา และอันดับที่ 3 ได้แก่ คณะกรรมการดำเนินงานและผู้บริหารได้สร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีการสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นตามความสมัครใจและความถนัดของนักเรียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนได้ยกย่องชมเชย หรือให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน และ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน

4. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดูแลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาสร้างความมั่นใจในการรักษาความลับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน

5. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ และครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานจัดการต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา เมื่อพิจารณาตามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รองลงมาคือ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้นำปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไขตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียนมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา รองลงมา ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และครูที่ปรึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิดตามลำดับ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน รองลงมา ได้แก่ โรงเรียนได้จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม ผู้บริหารให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสม และโรงเรียนได้จัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

4. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและบุคคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

5. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ และข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา และครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีปัญหาการดำเนินงานจัดการต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่จำแนกตามสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

1. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีไม่นัยสำคัญทางสถิติ

2. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและการคัดกรองนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์เอกสารมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

6. ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการนำไปเปรียบเทียบโดยการทดสอบแบบ LSD

6.1 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 รายด้าน 5 ด้าน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

6.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.1.2 การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.1.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6.1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

6.1.5 การส่งต่อนักเรียน โรงเรียนขนาดกลางมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยภาพรวมและรายด้าน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารและครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นให้ความสำคัญต่อ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถช่วยเหลือนักเรียนให้ทันเวลา ถูกวิธี เสริมสร้างทักษะชีวิต ให้คำปรึกษาอย่างทั่วถึง มีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบการติดตาม ประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนริศรา จูแย้ม (2553 : 102) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 รายด้านมีดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดได้แก่ โรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเตรียมความพร้อม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ปรึกษาจะรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานเพื่อจะได้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 38) การรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคลมีความสำคัญครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายใน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้ได้ข้อมูลของนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวที่สำคัญ เช่น ระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) การสัมภาษณ์นักเรียน การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งการเยี่ยมบ้านเป็นขั้นตอนสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลตามสภาพวิถีชีวิตจริงที่บ้าน เป็นการประสานความร่วมมือกับ ผู้ปกครองโดยตรง ซึ่งจะส่งผลให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง สามารถนำข้อมูลมาใช้ประกอบการคัดกรองได้เที่ยงตรงยิ่งขึ้น ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปใช้ในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไข ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาไม่ได้จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในการพบปะกันระหว่างบุคคลในชุมชน และร่วมประชุมทำความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของบุญส่ง สมุทรเสน (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนิคมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า สภาพปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านผู้ปกครอง พบสาเหตุและปัญหาที่ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่มีประสิทธิภาพ 7 ข้อ คือ ผู้ปกครองมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ครอบครัวแตกแยก นักเรียนต้องอยู่ในความปกครองของญาติ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม มีผู้ปกครองหลายรายสูบบุหรี่ มีผู้ปกครองนักเรียนหลายรายดื่มสุราเป็นประจำ ทำให้ความสำคัญกับการศึกษาน้อย จะให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพมากกว่า เพราะต้องหารายได้เลี้ยงครอบครัว ซึ่งก็ส่งผลถึงการให้ความสำคัญของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาของบุตรหลานค่อนข้างน้อยทำให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาจึงค่อนข้างจำกัด การสนับสนุนช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานศึกษาจึงเป็นไปได้ยาก

1.2 การคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกไปกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพ

ความเป็นจริง ซึ่งโรงเรียนต้องมีเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจนและมีคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สวนจันทร์ (2553 : 103) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นตามความสมัครใจและความถนัดของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนได้จัดการศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ ซึ่งโรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความถนัดและสนใจของนักเรียนสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและแนวทางการจัดการศึกษา ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลมีคุณภาพ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหากลับมาเป็นกลุ่มปกติ ครูที่ปรึกษาต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาในรูปแบบอื่นๆ ที่หลากหลาย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับกลาสเซียร์ (Glazier. 2004 : Abstract) ได้ศึกษาการสำรวจทัศนคติของนักวิชาการศึกษาสามัญในเรื่องเกี่ยวกับปัญหาและประสิทธิภาพด้านการยอมรับตนเองของนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในคณะทำงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินการประเมินผลเพื่อนำไปทำการวางแผนงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไข ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อ ได้แก่

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดูแลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงาน ที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผล พัฒนา ปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดัน ให้สถานศึกษามีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษา เห็นว่ามีสภาพการดำเนินงาน ต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาสร้างความมั่นใจในการรักษาความลับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูที่ปรึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการให้คำปรึกษา และวุฒิภาวะทางอารมณ์ไม่เหมาะสม สามารถยืดหยุ่น ยอมรับข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อการปรับเปลี่ยนได้ ซึ่งสอดคล้อง กรมสุขภาพจิต (2546 : 22) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาต้องมีจรรยาบรรณ มีความศรัทธา รับผิดชอบต่องานในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบต่อบุคคล หน่วยงานและสังคมที่เกี่ยวข้องในขอบเขตความสามารถ ปฏิบัติตนโดยการยึดหลักจรรยาบรรณ มีคุณธรรม พรหมวิหาร 4 และสามารถรักษาความลับของบุคคล ไม่มีอคติในการให้คำปรึกษา รักษาประโยชน์สิทธิของผู้รับคำปรึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมัคร ขันชุมพล (2548 : 110) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงที่สุด ได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ อย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ส่วนข้อที่ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเห็นว่ามีสภาพการดำเนินงานต่ำกว่าข้ออื่นๆ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาถือว่ามีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ที่รู้ข้อมูลพื้นฐานและมีความเข้าใจ ในตัวนักเรียนแต่ละคน สามารถที่จะนำ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา ตลอดจนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกทาง ดังนั้นเมื่อนักเรียนคนใดมีพฤติกรรมที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา จึงย่อมเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาที่จะต้องแก้ปัญหาและให้การช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนด้วยวิธีการหรือกิจกรรม ต่าง ๆ ซึ่งการดำเนินการตามกระบวนการที่ถูกต้องนั้น จะต้องมีการประเมินผลและติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนหลังดำเนินการช่วยเหลือ หากมีพฤติกรรมดีขึ้นให้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสมต่อไป แต่ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือ แล้วแต่นักเรียนยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 51) ได้ระบุว่า การส่งต่อนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือการส่งต่อภายในและภายนอก การส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก และปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อ ผู้เชี่ยวชาญภายนอก ซึ่งการส่งต่อมีความยุ่งยากหลายขั้นตอน ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการส่งต่อแล้วจะทำยากต่อการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัย เพ็ญศรี นิตยา (2551 : 87) ได้ทำการศึกษา สภาพและปัญหาการดำเนิน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลวิจัยพบว่า ด้านการส่งต่อโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีปัญหามากที่สุดได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียนตามลำดับ ส่วนด้านที่มีปัญหาต่ำที่สุด ได้แก่ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ทุกโรงเรียนต้องมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูต้องทำเป็นงานประจำที่ต้องดำเนินการ นอกจากนั้นข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษายังมองว่าเป็นเรื่องยุ่งยากต้องทำงานหลายขั้นตอน เพิ่มภาระการทำงานให้กับครูมากขึ้น จึงทำให้มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ยังสอดคล้อง จุฑาภรณ์ นาคประวัติ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จากการศึกษาพบว่า ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากค่าเฉลี่ย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ซึ่งอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้มีการวางแผนการ ดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล นิเทศ ที่เกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลกับครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลทำให้เกิดปัญหาในด้านนี้น้อย ข้อที่พบว่า มีปัญหามากที่สุด ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ปัญหาและสาเหตุโดยรวมเกิดจากกการที่ฝ่ายบริหารโรงเรียนได้เห็นความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณ เป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำไม่เหมาะสม สมาชิกทีมไม่ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและทักษะปฏิบัติ กระบวนการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติไม่ชัดเจนและขาดการสรุปข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของวีรพงษ์ เจริญไชย (2552 : 104) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลวิจัยพบว่า โดยภาพรวมปัญหาการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับน้อย

2.2 การคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ มีการจัดระบบการคัดกรองการเก็บข้อมูลนักเรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน และมีการใช้เครื่องมือที่ไม่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ กูดแมน และคนอื่นๆ (Goodman and et al. 2003 : 114 - 118) ได้ศึกษาการใช้แบบคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล (SDQ) เพื่อคัดกรองนักเรียนที่มีความผิดปกติทางจิตใจ เยาวชนในชุมชนที่รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ปกครอง ครู เพื่อนเยาวชน พบว่าทุกกลุ่มให้ความเห็นว่าเป็นความผิดปกติทางจิตใจที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล และเป็นความแปรปรวนทางอารมณ์ของบุคคลโดยมีพฤติกรรมส่วนบุคคล พฤติกรรมอยู่ไม่สุข หรือไม่อยู่นิ่ง พวกซึมเศร้า และพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่นๆ ความกลัวสิ่งของหรือสัตว์เฉพาะบุคคล ถูกทอดทิ้ง

ในวัยเด็ก และพฤติกรรมการกินไม่เหมาะสม ทำให้การคัดกรองเยาวชนที่ผิดปกติทางจิตใจมีความแม่นยำและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมะสมมากกว่าการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและเพื่อนเยาวชนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับวิเชียร วัฒนา (2547 : 97) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับน้อย

2.3 การส่งเสริมพัฒนานักเรียน ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ แต่โรงเรียนมีอัตราจำนวนครูน้อย ความรู้ความสามารถของครูมีจำกัดเมื่อครูสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมจะพบว่า นักเรียนแต่ละคนมีความต้องการไม่เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับสนาม ทับทิมใส (2548 : 80 - 86) ได้ศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตกาญจนบุรี เขต 2 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการกำหนดทิศทางและกลยุทธ์งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา ได้แก่ โรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะทำงาน จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่ครู

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ครูที่ปรึกษาและบุคคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียน เอาใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน สำหรับกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นจะต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา ประสานงานกับผู้ปกครองชั้นเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนนาข้อมูลนักเรียนที่ได้จากการวิเคราะห์มาตัดสินใจในการส่งต่อ ประสานงานกับครูหรือผู้ที่จะให้ความช่วยเหลือ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

นักเรียนต่อ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิเชียร วัฒนา (2547 : 99) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.5 การส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ด้านการส่งต่อนักเรียน มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกข้อ และข้อที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา กำหนดให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เกิด ขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้การศึกษาเป็นไป ตามความต้องการของชุมชน ทำให้โรงเรียนประสบปัญหาคล้ายคลึงกันใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมทางปัจจัยของโรงเรียน และด้านการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ซึ่งที่ผ่านมานั้น ถึงแม้ว่าจะมีตัวแทนของชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม แต่บทบาทของคณะกรรมการดังกล่าวยังมีไม่มากนัก และหากกล่าวถึงการประสานงานกับหน่วยงานองค์กรอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชนด้วยแล้ว เกือบจะกล่าวได้ว่ามีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ในบางพื้นที่ชุมชน ผู้ปกครอง มีฐานะยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนและการเรียนของบุตรหลานได้เท่าที่ควร สอดคล้องกับสุชาติ มีสมบัติ (ออนไลน์. 2551) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษา โรงเรียนบ้านสะพานยูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2 พบว่า ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้ให้แพร่หลาย และจัดให้มีงบประมาณเพื่อการวิจัยติดตามผล อย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของโรงเรียน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ทักษะในการสร้างสัมพันธ์กับผู้ปกครอง มีความรู้ ความเข้าใจ และมีวิสัยทัศน์ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนปฏิบัติตนเหมาะสมตามบทบาทร่วมมือกันในการปฏิบัติงานกับผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาเปิดโอกาสและสนับสนุนกิจกรรมของผู้ปกครองและ ควรส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง เผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้ให้แพร่หลาย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็น ของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ที่จำแนกตาม สถานภาพ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน

3.1 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาได้เห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงานมีระบบและขั้นตอน มีการประสานความร่วมมือกันและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้ปกครองเป็นอย่างดี นอกจากนั้นยังเป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ มีการติดตามงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับจักรี โพธิ์สำนัก (2550 : 48 - 49) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาไม่แตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุน ส่งเสริม ศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 6) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ ดังนั้นทำให้ผู้บริหารและครูที่ปรึกษาที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมัคร ขันชุมพล (2548 : 124) ได้ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือสภาพการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เลย เขต 2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์ทำงานพบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นนโยบาย

ลิขสิทธิ์เอกสารมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ที่สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด จะต้องนำไปดำเนินการให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน อันส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึง ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา ส่งเสริมพัฒนาให้เป็นคนดีของชุมชนประเทศชาติ ดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมพร ไชยแสง (2548 : 107) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามสถานภาพ รายด้านแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูมีความเข้าใจเรื่องนี้แตกต่างกัน ขาดการติดตามงาน และร่วมมือกัน จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงาน สอดคล้องกับวีสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบรูป ทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี พบว่า ฝ่ายบริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณ เป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำไม่เหมาะสม สมาชิกทีมงานไม่ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถและทักษะปฏิบัติกระบวนการ นิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลที่ไม่ชัดเจน และขาดการสรุปข้อมูลสารสนเทศ

3.5 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานมาก ผ่านงานมาค่อนข้างมาก รวมทั้งการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน จึงทำให้มีการสั่งสมประสบการณ์และสามารถมีความเข้าใจและแก้ปัญหาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนได้ดีกว่าผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับพัชราภรณ์ เดชสุภา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่ำกว่า 5 ปี และครูที่มีประสบการณ์ 5 ปี ขึ้นไป มีปัญหาไม่ต่างกัน

3.6 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน โดยโรงเรียน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เพราะโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนจำนวนน้อย ทำให้ครูดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้แสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก โดยดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กขึ้นมาให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานการบริหารงานที่ชัดเจนค่อนข้างมีระบบ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษบุคลากรมีความรู้ ความสามารถแต่ขาดการประสานงาน การทำงานเป็นทีม จำนวนบุคลากรและนักเรียนมีจำนวนมาก จึงทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือต้องปรับเปลี่ยนไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของจักรี โพธิ์สำนัก (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูที่ปรึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 นั้นควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรมีการจัดฝึกอบรมให้คณะครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำสารสนเทศและวางแผนดำเนินการในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการรู้จักนักเรียนและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ผู้ปกครอง ชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง

4. ควรมีกำกับติดตาม ดูแล และประเมินผล โดยให้การช่วยเหลือแก่ครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเมื่อพบปัญหาในการดำเนินงาน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

3. ควรศึกษาการพัฒนารูปแบบทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2542). **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการแนะแนว.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

กรมสามัญศึกษา. (2544). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.** กรุงเทพฯ : การศาสนา.

กรมสุขภาพจิต. (2544). **คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.

_____. (2545). **คู่มือวิทยากร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6).** กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

_____. (2546 ก). **คู่มือการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 - 4.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

_____. (2546 ข). **คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 - 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 - 6).** กรุงเทพฯ : กรมฯ

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

_____. (2547). **คู่มือผู้บริหารการสร้างคู่มือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.

กิ่งกาญจน์ จงสุขไกล. (2552). **สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจฯ : จังหวัดชลบุรีและระยอง.** กรุงเทพฯ : หน่วยวิจัยสารเสพติดและผลกระทบทางสังคม สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จักรี โพธิ์สำนัก. (2550). **ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2.** งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

จุฑาภรณ์ นาคประวัติ. (2553). **ปัญหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2.** งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ทศพิธ ลุนสะแกวงษ์. (2550). **บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

ธัญสมร คเชนทร์เดชา. (28 - 29 มกราคม 2552). “การจัดกิจกรรมโฮมรูมด้วยเทคนิคการคิดหมวกหกใบ,” ใน **การประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2551.** สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย กรุงเทพฯ.

นริศรา จูแย้ม. (2553). **การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญมา นาคะวะรังค์. (2549). **การศึกษากระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางสังคมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญส่ง สมุทรเสน. (2552). **การพัฒนารูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนิคมวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1.** ระยอง : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1.

ประเสริฐ สวนจันทร์. (2553). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1.** งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พัชราภรณ์ เดชสุภา. (2551). **ปัญหาการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2543). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.

เพ็ญศรี นิตยา. (2551). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วิเชียร วัฒนา. (2547). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วีสูตร ฉัตรเชิดชัย. (2547). **การพัฒนารูปแบบทีมงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี.** งานนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

วีรพงษ์ เจริญไชย. (2554). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สมพร ไชยแสง. (2548). **การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สมัคร ขันชุมพล. (2548). **สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สนาม ทับทิมใส. (2548). **การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สังคม แก้วสว่าง. (2547). **การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนเสสะเวชวิทยา.** สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชาติ มีสมบัติ. (2551). **รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านสะพานยูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร เขต 2.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.thaiedresearch.org. 15 พฤษภาคม 2554.

สุภาพ อัยยะ. (2552). **สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (2554). **นโยบายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : www.spm18.go.th. 15 พฤษภาคม 2554.

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2551). **สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดชลบุรีและระยอง.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ราชภัฏพระนคร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). **วิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2547). **การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

_____. (2551). **การพัฒนาความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (หลักสูตรผู้บริหาร).** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ

_____. (2552). **แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ

_____. (2554). **แนวทางการดำเนินงาน เรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ปีงบประมาณ 2554.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559).** กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2554). **แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.** กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **นโยบายสถานศึกษา 3D เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา 3D และเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 3D.** กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing.** 5th ed. New York : Harper Collins.

Goodman, and et al. (October 2003). "Using the Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) to Screen for Child Psychiatric Discipline in a Community Samples," **Dissertation Abstracts International.** 65 (10) : 11178-A.

Glazier, S. Y. (2004). **General Educators' Perceptions of At-risk Students and Selfperceived Efficacy in Relationship to Participation in a Student Assistance Team Model.** (Online). Available : http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp. 5 February 2006.

King, Martha Ann Swedenburg, M.A.S (2003). **Comprehensive School Counseling Program: Counselor and Principal Agreemen.** (Online). Available : http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp. 14 February 2006.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อำนวย บุญศรี	คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย	อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. นายบุญส่ง สมุทรเสน	ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมวิทยา จังหวัดระยอง
4. นางอุบลรัตน์ ฒวีวงษ์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง
5. นางสุภาวดี ปิติทานันท์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมวิทยา จังหวัดระยอง

RAMBHAI BARNI RAJABHAT UNIVERSITY
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วยสถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18 ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อนักเรียน

โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง และขอความกรุณาตอบครบทุกข้อ ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ โดยผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเท่านั้นไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านและหน่วยงานของท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านที่ได้เสียสละเวลาตอบแบบสอบถามเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

นางประนอม แก้วสวัสดิ์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) ที่เป็นจริงเกี่ยวกับสถานภาพของท่าน

1. สถานภาพ

( ) ผู้บริหาร

( ) ครูที่ปรึกษา

2. ประสบการณ์การทำงาน

( ) .....ปี

3. ขนาดของโรงเรียน

( ) ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน)

( ) ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 -1,499 คน)

( ) ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 -2,499 คน)

( ) ขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 2,500 คน ขึ้นไป)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2

สภาพและปัญหาการดำเนินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ระดับการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของท่านจากสภาพและปัญหาที่เป็นจริง โดยเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

5 หมายถึง สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระดับมาก

3 หมายถึง สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพ และปัญหาการดำเนินงานระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล											
1.	โรงเรียนมีแผนและปฏิทินปฏิบัติงานการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เตรียมความพร้อม										
2.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล										
3.	ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนทั้ง 4 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม										
4.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล										

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล											
5.	บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือปฏิบัติตามแผนงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล										
6.	ผู้บริหารได้ประเมินคุณภาพภายในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง										
7.	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและรายงานผลเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต่อผู้บริหารผู้ปกครอง และชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง										
8.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารได้นำปัญหาอุปสรรคการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาปรับปรุงแก้ไข										
การคัดกรองนักเรียน											
9.	โรงเรียนได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา										
10.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีการประชุมวางแผนการคัดกรองนักเรียน										
11.	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนรายบุคคลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา										
12.	โรงเรียนจัดทำสารสนเทศเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา										

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
13.	โรงเรียนได้ออกแบบเครื่องมือคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา										
14.	คณะกรรมการดำเนินงานและผู้บริหารได้สร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน										
15.	ครูที่ปรึกษาได้ติดตามผลและประเมินผลนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาอย่างใกล้ชิด										
16.	ครูที่ปรึกษานำผลประเมินนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้บริหารทราบอย่างน้อยภาคเรียน ละ 1 ครั้ง										
17.	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนโดยการให้รายละเอียดข้อมูลที่เป็นจริง										
18.	ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหารายงานให้ผู้ปกครองทราบอย่างน้อยภาคเรียน ละ 1 ครั้ง										
19.	ครูที่ปรึกษาได้นำผลการประเมินการคัดกรองนักเรียนมาปรับปรุงเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง										
การส่งเสริมพัฒนานักเรียน											
20.	โรงเรียนได้จัดทำปฏิทินแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำทุกปี										

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
21.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง										
22.	โรงเรียนได้จัดโครงการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว และด้านอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม										
23.	ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ										
24.	ครูที่ปรึกษาได้จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นตามความสมัครใจและความถนัดของนักเรียน										
25.	โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเข้าค่ายวิชาการเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นประจำทุกปี										
26.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน										
27.	ครูที่ปรึกษาและบุคลากรในโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแผนปฏิทินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่วางไว้ตามขั้นตอน										

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
28.	ครูที่ปรึกษาได้สรุปผลและประเมินผลกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เป็นปัจจุบัน										
29.	ครูและบุคลากรในโรงเรียนเต็มใจให้ความร่วมมือกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน										
30.	ผู้บริหารให้การสนับสนุนเงินงบประมาณในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความเหมาะสม										
31.	โรงเรียนได้ยกย่อง ชมเชย หรือให้รางวัลนักเรียนที่สร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน										
การป้องกันและแก้ไขปัญหา											
32.	โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน										
33.	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในดูแลเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน										
34.	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน										
35.	ครูที่ปรึกษาและบุคคลากรในโรงเรียนปฏิบัติตามแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน										

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
36.	ครูที่ปรึกษาดูแลเอาใจใส่นักเรียนโดยออกเยี่ยมบ้านเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือ										
37.	ผู้บริหารสนับสนุนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามความเหมาะสม										
38.	ครูที่ปรึกษาประเมินผลและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเพื่อให้มีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา										
39.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารตรวจสอบและติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน										
40.	ครูที่ปรึกษาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาปัญหาเบื้องต้นอย่างจริงใจเพื่อใช้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน										
41.	ครูที่ปรึกษาสร้างความมั่นใจในการรักษาความลับข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียน										
42.	ครูที่ปรึกษาได้แผนการปฏิบัติงานการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมาปรับปรุงเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน										
43.	โรงเรียนจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียนที่ต้องการ										

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

	ความช่วยเหลือ										
ข้อที่	การดำเนินงาน	ระดับสภาพการดำเนินงาน					ระดับปัญหาการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
44.	ครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อแยกประเภทการส่งต่อภายในหรือภายนอกอย่างชัดเจน										
การส่งต่อนักเรียน											
45.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน										
46.	ครูที่ปรึกษาและผู้บริหารมีความจริงใจปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งต่อนักเรียน										
47.	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับผู้ปกครองอย่างเร่งด่วนเมื่อมีการส่งต่อนักเรียน										
48.	โรงเรียนติดตามผลการส่งต่อนักเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อหาทางแก้ไขปัญหา										
49.	ครูที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่อง										
50.	ครูที่ปรึกษานำข้อมูลการส่งต่อนักเรียนมาปรับปรุงแก้ไขให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน										

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ค
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 28 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพการปฏิบัติ	ปัญหาการปฏิบัติ
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	1.	1.11	1.02
	2.	1.04	1.20
	3.	1.07	0.96
	4.	0.94	0.86
	5.	1.15	0.97
	6.	1.01	1.15
	7.	1.03	1.17
	8.	1.13	1.24
	9.	0.96	1.12
	10.	0.93	1.20
	11.	0.99	1.15
	12.	0.98	1.10
	13.	1.09	1.06
	14.	1.09	1.01
	15.	0.90	1.08
	16.	0.83	1.08
	17.	1.04	1.24
	18.	1.02	1.04
	19.	0.97	0.99
การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	20.	0.97	1.06
	21.	1.08	0.98
	22.	1.15	1.15
	23.	1.18	1.21

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 28 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพการปฏิบัติ	ปัญหาการปฏิบัติ
	24.	1.20	1.22
	25.	1.14	1.01
การส่งเสริมพัฒนานักเรียน	26.	0.98	0.93
	27.	0.93	0.90
	28.	0.96	0.96
	29.	1.01	1.06
	30.	1.03	1.24
	31.	1.01	1.08
	32.	1.06	1.05
	33.	1.13	0.99
	34.	0.96	0.95
	35.	0.94	1.23
	36.	1.06	1.11
	37.	1.09	1.08
	38.	1.04	1.10
	39.	1.07	1.11
	40.	1.04	1.16
	41.	1.06	1.16
	42.	1.20	1.13
การส่งต่อ	43.	1.02	1.04
	44.	0.77	1.03
	45.	0.85	1.08
	46.	0.93	1.14
	47.	0.98	1.09
	48.	0.82	1.03

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 28 (ต่อ)

ด้าน	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	
		สภาพการปฏิบัติ	ปัญหาการปฏิบัติ
	49.	0.86	1.08
	50.	0.81	1.14

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ = 0.98

ค่า IOC = 1.00

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางประนอม แก้วสวัสดิ์
วัน เดือน ปีเกิด	29 เมษายน 2519
สถานที่เกิด	อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	178 หมู่ 9 ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนแก้งคร้อวิทยา อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนาหนองทุ่มวิทยา จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2542	ครุศาสตรบัณฑิต ค.บ. (เคมี) สถาบันราชภัฏมหาสารคาม
พ.ศ. 2556	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี